

Univerzita Pardubice

Fakulta filozofická

Změny v partnerských vztazích v souvislosti s pobytem
na pardubických kolejích

Marta Krátká

Bakalářská práce

2010

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Marta KRÁTKÁ**
Studijní program: **B6107 Humanitní studia**
Studijní obor: **Humanitní studia**
Název tématu: **Změny v partnerských vztazích v souvislosti s pobytem na pardubických kolejích**
Zadávací katedra: **Katedra věd o výchově**

Z á s a d y p r o v y p r a c o v á n í :

Úvod Současné modely partnerského chování Empirický výzkum Závěr

Rozsah grafických prací:

Rozsah pracovní zprávy:

Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná/elektronická**

Seznam odborné literatury:

A.Giddens - Sociologie I.Možný - Rodina a společnost H. Karsten - Ženy - muži (Genderové role, jejich původ a vývoj) L.Fialová - Představy mladých lidí o manželství a rodičovství Plaňava, Pilát - Děti, mládež a rodiny v období transformace

Vedoucí bakalářské práce:

PhDr. Jana Křišťálová

Katedra věd o výchově

Datum zadání bakalářské práce: **30. dubna 2009**

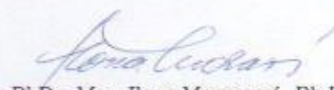
Termín odevzdání bakalářské práce: **31. března 2010**

prof. PhDr. Petr Vorel, CSc.

děkan

L.S.

PhDr. Mgr. Ilona Moravcová, Ph.D.

vedoucí katedry

V Pardubicích dne 30. listopadu 2009

Prohlašuji:

Tuto práci jsem vypracovala samostatně. Veškeré literární prameny a informace, které jsem v práci využila, jsou uvedeny v seznamu použité literatury.

Byla jsem seznámena s tím, že se na moji práci vztahují práva a povinnosti vyplývající ze zákona č. 121/2000 Sb., autorský zákon, zejména se skutečností, že Univerzita Pardubice má právo na uzavření licenční smlouvy o užití této práce jako školního díla podle § 60 odst. 1 autorského zákona, a s tím, že pokud dojde k užití této práce mnou nebo bude poskytnuta licence o užití jinému subjektu, je Univerzita Pardubice oprávněna ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložila, a to podle okolností až do jejich skutečné výše.

Souhlasím s prezenčním zpřístupněním své práce v Univerzitní knihovně.

V Pardubicích dne 12. 3. 2010

Marta Krátká

Děkuji především PhDr. Janě Křišťálové za odborné vedení bakalářské práce a také své rodině a blízkým za podporu a pomoc po celou dobu tvorby.

Abstrakt

Cílem této práce je zobrazit změny v partnerských vztazích studentů v souvislosti s pobytem na pardubických kolejích. Autorka se nejprve věnuje genetickým základům partnerského chování a genderovým rozdílům. Poté popisuje partnerský vztah z hlediska výběru partnera a fází, kterými vztah prochází. Dále stručně popisuje současné modely partnerského chování, vztah na dálku, žárlivost, nevěru a rozchod. Součástí práce je také empirický výzkum.

Klíčová slova

partnerské vztahy, genetika, gender, žárlivost, nevěra, rozchod

Title

The Changes of Partnerships at Halls of Residence in Pardubice

Abstract

The aim of this work is to see changes in partnerships with students in the context of staying in the Pardubice dormitory. The author first deals with the genetic principles of partner behavior and gender differences. Then she describes the choice of partner and phases in which the partnership goes through. After that she briefly describes the current models of partner behaviors, long-distance relationships, jealousy, infidelity and separation. Part of this work is also an empiric research.

Keywords

partnerships, genetics, gender, jealousy, infidelity, separation

Obsah

I. TEORETICKÁ ČÁST	9
1. Úvod.....	9
2. Genetické základy partnerského chování	10
2.1 Monogamie versus polygamie	10
2.2 Genetické rozdíly v ženském a mužském partnerském chování	12
2.3 Genetické základy výběru partnera	12
2.3.1 Ženská sexuální atraktivita.....	12
2.3.2 Mužská sexuální atraktivita.....	13
2.4 Výsledky studií zkoumajících sexuální chování a postoje.....	14
3. Genderové rozdíly v partnerském chování	15
3.1 Vývoj mužských a ženských rolí.....	16
4. Partnerský vztah.....	17
4.1 Výběr partnera.....	17
4.1.1 Vliv vztahu k rodičům.....	17
4.1.2 Teorie komplementarity potřeb	18
4.1.3 Komplexní teorie	19
4.1.4 Patologické mechanismy volby partnera.....	20
4.2 Fáze partnerského vztahu.....	20
4.2.1 Zamilovanost	21
4.2.2 Láska.....	22
5. Současné modely partnerského chování.....	23
6. Vztah na dálku	24
7. Žárlivost.....	26
8. Nevěra	28
8.1 Druhy nevěry	28
8.2 Typy osobností se sklony k nevěře.....	30
8.3 Fáze odhalení nevěry.....	31
8.4 Důsledky nevěry.....	32
8.5 Genderové rozdíly v souvislosti s nevěrou	33
9. Rozchod.....	34

II. EMPIRICKÁ ČÁST	35
10. Vlastní výzkum	35
10.1 Cíle výzkumu	35
10.2 Hypotézy	36
10.3 Metodologie	37
10.4 Zjištění	38
10.5 Závěry	53
11. Závěr	54
12. Bibliografie	55
13. Přílohy	58

I. TEORETICKÁ ČÁST

1. Úvod

Studium na vysoké škole, často spojené s pobytem na kolejích daleko od domova, je pro mladého jedince velkou změnou. Zasáhne do všech aspektů jeho života a já se ve své práci zaměřím na vliv této změny na partnerské vztahy, zejména z hlediska partnerské nevěry.

V teoretické části práce se nejprve budu věnovat tomu, jaký vliv mají na naše chování geny. Nastíním historický vývoj monogamního chování a genetické rozdíly v partnerském chování muže a ženy. Dále budu pokračovat genderovými rozdíly a vývojem mužských a ženských rolí. Uvedu nejznámější teorie výběru partnera a popíšu fáze, kterými partnerský vztah prochází.

Pro mnoho lidí znamená pobyt mimo domov také odloučení od partnera, budu se tedy krátce věnovat také vztahu na dálku a jeho rizikům. V další kapitole budu popisovat žárlivost jako nedílnou součást většiny partnerských vztahů. Nejrozsáhleji se budu zabývat nevěrou. Popíši různé druhy nevěr dle rozdělení předních českých autorů, typy osobností se sklony k nevěrnému chování, fáze odhalování nevěry a dopady na podváděného partnera. V závěrečné kapitole teoretické části stručně uvedu fáze, kterými postupně prochází partnerský rozchod.

V empirické části své práce se pomocí dotazníkového výzkumu, provedeného mezi studenty Univerzity Pardubice pobývajícími na kolejích či privátech, budu snažit verifikovat své hypotézy. Hypotézy jsem formulovala na základě prostudované literatury, výzkumů uskutečněných v minulosti a také zčásti na základě vlastních zkušeností a domněnek.

2. Genetické základy partnerského chování

Názory na otázku o míře vlivu genů na naše chování se liší, vedou se četné spory o podílu biologických a sociokulturních vlivů. Mnozí autoři jsou přesvědčeni o existenci vrozených rozdílů v chování mužů a žen vyskytujících se ve všech kulturách. Někteří genetické odhadují, že podíl genů při vlivu na naše chování je až 50%. Genetické základy tedy lze nalézt i v partnerském chování. Dokladem toho je výskyt stejných pohlavních odlišností v různých kulturách světa. Čím více si jsou tyto rozdíly podobné, tím spíše je jejich základ dán biologickými faktory. Ukázkovým příkladem může být agresivita - v zásadě ve všech kulturách jsou fyzicky agresivnější muži, jedná se tedy o biologickou predispozici, objevující se nezávisle na kulturním učení (Lippa, 2009, s. 199 - 200; Giddens, 1999, s. 111 - 112).

Toto „genetické zakódování“ má svůj původ v lidské evoluci, která z 90% proběhla v paleolitu, ve sběračsko-loveckých společnostech. Z tohoto poté vyplývají rozdíly mezi muži a ženami v obecném i partnerském chování.

2.1 Monogamie versus polygamie

Dle výzkumu anatomických rozdílů lze usuzovat, že člověk není monogamním živočišným druhem. U savců (včetně primátů) totiž existuje souvislost mezi promiskuitou a pohlavní rozdílností. Na mírný stupeň mnohoženství (polygynie) u druhu *Homo sapiens*, tedy člověka, poukazují 8-10% rozdíly ve výšce a 20-40% rozdíly v odlišné hmotnosti žen a mužů. Mezi další důkazy patří velikost varlat. „U promiskuitních živočišných druhů jsou varlata větší než u druhů monogamních. Příkladem může být šimpanz, u kterého má samička během jednoho estru styk až se 40 samci, a který má varlata větší než samec gorily, který má ve svém harému zajištěnou reprodukční exkluzivitu a jeho spermie proto nemusejí tak jako u šimpanze v jejich reprodukčních orgánech bojovat o možnost oplodnění se spermii jiných samců. Člověk, u kterého představují varlata asi 0,6 promile hmotnosti těla, je v tomto srovnání někde uprostřed.“ (Weiss, 2008, s. 8)

Dalším nepřímým důkazem polygynie je odlišné množství spermií v závislosti na situaci. Muž vyprodukuje více spermií v období, kdy je jeho partnerka nepřítomná. Jeho organismus se tím připravuje na „konkurenční boj“ se spermiemi cizích mužů, se kterými mohla žena mít styk v době, kdy nebyla se svým partnerem (Weiss, 2008, s. 8).

Z historicky a kulturně antropologicky popsaných 1154 lidských společenství, 87% (tedy téměř tisíc) bylo či dosud je polygamií. Častější je ovšem výskyt polygynie, která zvyšuje reprodukční úspěch mužů. Polyandrie (mnohomužství) je vzácným jevem, vyskytujícím se ve společnostech s omezeným přístupem k přírodním zdrojům. Muži tak mají sníženou možnost zajistit své manželky a potomky, polyandrie je tedy velmi speciálním řešením složitých ekologických a ekonomických podmínek v určitých oblastech světa. Objevuje se například v Tibetu, Kašmíru, severní Nigérii, Markézách a některých částech Srí Lanky (Weiss, 2008, s. 9 - 10).

Vznik a vývoj monogamie jako způsobu partnerského soužití je pravděpodobně spojen s růstem velikosti mozku u původního Homo sapiens a zvýšením tak potřeby péče o dítě a tedy i asistence otce. Výhody, které tak získá dítě se dvěma rodiči, jsou příčinou schopnosti člověka zamilovat se a také toho, že stav zamilovanosti obvykle trvá kolem 3 let. Tento časový úsek totiž stačí k základnímu zabezpečení potomka (Weiss, 2008, s. 11; Čechová in Psychologie dnes, květen 2009, s. 19).

Historicky první doložená povinná monogamie byla zavedena kolem roku 1000 na synodu v Mohuči Židem Geršomem ben Judou. Důvodem bylo očekávané období pogromů a fakt, že za takových okolností se prchá lépe páru než skupině lidí. Monogamie tak byla s tímto odůvodněním zavedena pouze na zkoušku, po dobu 1000 let. Až v roce 1563 bylo na tridentském koncilu uzákoněné manželství spojené s věrností. I tak se manželství uzavírala převážně z důvodu zajištění majetku a rodičovských investic. Monogamní manželství jako stvrzení romantické lásky je relativně novým konceptem a převažuje v kultuře západního světa (Weiss, 2008, s. 12). Častý výskyt nevěr v partnerských vztazích a manželství však dokazuje neprirozenost věrné párové monogamie.

2.2 Genetické rozdíly v ženském a mužském partnerském chování

Teorie rodičovských investic (parental investment theory) Roberta Triverse vysvětluje rozdílné reprodukční strategie muže a ženy. Důvodem odlišného partnerského chování žen a mužů je rozdílný počet spermií a vajíček. Spermií má muž nadbytek (v každé ejakulaci je několik desítek milionů spermií), zatímco počet vajíček u žen je jen několik set za život a nejlepší strategií ženy je tedy pečlivý výběr muže (Hamer, Copeland; 2003, s. 132 - 133). Muž má tedy tendenci k promiskuitě a žena je sexuálně zdrženlivější. Jinými slovy přirozený výběr podporuje vybíravou pasivitu u samic a nevybíravý zájem u samců. Z důvodu snahy předat co nejvíce svých genů jsou samci agresivnější, méně stálí a méně vybíraví než samice, v jejichž zájmu je výběr partnera s nejlepším genetickým vybavením, a jsou tak ostýchavější a zdrženlivější (Wyrobková in Československá psychologie, květen 2007, s. 142).

To ovšem neznamená, že ženy nejsou svým partnerům nevěrné. Důvodem může být to, že samice druhů s vysokými otcovskými rodičovskými investicemi usilují o dvě věci - dobré geny a trvalé a vysoké investice pro svá mláďata. A obojí nemusí vždy poskytnout tentýž samec (Wright, 1995, s. 73 - 75).

2.3 Genetické základy výběru partnera

Jak jsem již zmínila v předchozí podkapitole, reprodukční strategie muže a ženy je z genetického pohledu odlišná. Z tohoto důvodu se také liší geneticky podmíněné mužské a ženské preference při výběru partnera.

2.3.1 Ženská sexuální atraktivita

Mužská sexuální preference se zaměřuje na reprodukční znaky ženy, to znamená na její mládí a tělo. Primární roli ve výběru partnerky tedy má zrak. Nezávisle na kultuře je prvním a hlavním ukazatelem plodnosti ženy její věk. Muži obecně preferují mladší partnerky (důvodem může být získání sexuálního přístupu k ženě po celou dobu jejího věku a neinvestování tak do dětí jiných mužů). Bez ohledu na svůj věk muži preferují ženy ve věku 18 - 29 let, nejvíce pak ženy ve věku 18 - 22 let.

Druhým nejdůležitějším výběrovým faktorem je pro muže tzv. WHR (Waist-Hip Ratio), tedy poměr mezi pasem a boky. Ideální poměr je 0,7 a obecně platí, že čím je tento poměr vyšší, tím je žena méně atraktivní a také méně plodná (velmi hubené a naopak velmi obézní ženy mají plodnost sniženu). Ačkoli historicky a kulturně se liší preference ve výšce a hmotnosti žen a velikosti jejich prsou, preference mužů pro ženy s nízkým WHR je stálá (Weiss, 2008, s. 15 - 16).

Dalším znakem atraktivity ženy je obličej. Za znak krásy je považována souměrná tvář, která poukazuje na to, že žena nemá žádnou parazitickou nemoc. K dalším atraktivním rysům patří velké, od sebe vzdálené oči, a malý nos, což také značí mládí ženy (Hamer, Copeland; 2003, s. 139).

2.3.2 Mužská sexuální atraktivita

Dle prof. Petra Weisse je pro ženu správný partner ten, který „je schopen získat přístup ke zdrojům, je ochoten tyto zdroje investovat do ní a jejích potomků, je ochoten se vázat v dlouhodobém vztahu, je schopen ji i její potomky ochránit před agresivními členy stejného druhu a má dobré rodičovské schopnosti“ (Weiss, 2008, s. 7). Žena tedy neklade tak velký důraz na partnerův věk, jako muž při výběru ženy.

Největší důležitost při výběru partnera pro vztah ženy přikládají aktuálnímu nebo budoucímu finančnímu zajištění a společenskému postavení muže. U mladých mužů si ženy všímají tzv. RHP (Resource Holding Potential), tedy potenciálu přístupu ke zdrojům. Ten může zahrnovat rodinné zázemí, inteligenci, vzdělání, profesi či aspirace. Muž však musí také signalizovat ochotu dělit se o své zdroje a zajistit tím tak rodinu v dlouhodobém partnerství. Symbolickým ukazatelem ochoty dělit se o své zdroje může být např. obdarovávání.

Při výběru partnera pouze pro krátkodobý vztah je důležitějším faktorem vzhled. A to zejména ty charakteristiky, které poukazují na vysokou přítomnost testosteronu v těle (např. tělesná symetrie, vysoká postava a její „trojúhelníkový tvar“, WHR kolem 0,9 a hustší a tmavší vousy). Tělesný pach je dalším faktorem fyzické atraktivity muže. Pach je totiž ukazatelem imunologického statusu jedince. Proto jsou ženy více ovlivnitelné deodoranty než muži (Weiss, 2008, s. 18 - 19).

2.4 Výsledky studií zkoumajících sexuální chování a postoje

Ačkoli sociobiologické teorie vyjadřující se k lidskému partnerskému chování mají mnoho odpůrců, zejména kvůli příliš biologizujícímu vysvětlování složitějších skutečností, tyto teorie odpovídají našim každodenním zkušenostem a představám a jsou často využívány i českými odborníky na partnerské vztahy. A potvrzují je také mnohé studie. Všechny studie, které zde uvedu, jsem převzala z publikace Richarda A. Lippy Pohlaví: Příroda a výchova.

V roce 1993 provedla Mary Beth Oliverová a Janet Hydeová metaanalýzu (statistickou analýzu většího počtu srovnatelných studií) 177 studií zkoumajících různé aspekty sexuálních postojů a chování. Výsledkem bylo zjištění, že 79% mužů uvažuje pozitivněji o příležitostném sexu než ženy. Dále také muži uvádějí, že mají častěji než ženy pohlavní styk, začínají se sexem v ranějším věku a za svůj život mají více sexuálních partnerů než ženy.

Ve studii Davida Schmitta a kol.(2003) prováděné v 52 zemích v různých regionech světa 25% mužů a pouze 5% žen uvedlo, že v následujícím měsíci touží po více než jednom sexuálním partnerovi. Z další Schmittovy studie provedené roku 2005 s 14 000 respondenty ze 48 zemí vyplynulo, že 77% mužů se k sexu staví nezávazněji než průměrná žena.

Roy Baumeister (2000) shrnul doklady o tom, že ženská sexualita je proměnlivější, flexibilnější a citlivější na sociální normy, zatímco mužská sexualita na sociální normy a prostředí tolik nereaguje, je naléhavější a stabilnější. Lze tak říci, že v určitém smyslu je ženská sexualita více formována výchovou, zatímco mužskou sexualitu formují více geny. Na základě těchto závěrů psychologka Letitia Ann Peplauová (2001) vyvozuje, že ženská sexualita je zaměřena více na partnera či vztah a muži sexualitu považují spíše za odpočinkovou činnost zaměřenou na tělo.

Důkazem silnějšího sexuálního puzení mužů je výzkum Baumeistra, Catanaseové a Vohsové (2001). Muži v dotaznících uvedli, že mají častěji než ženy sexuální fantazie, nejsou ochotni oddalovat sex nebo se ho na chvíli či úplně vzdát, častěji než ženy touží po sexu a různorodých sexuálních aktivitách a jsou také schopni kvůli sexuálnímu uspokojení více riskovat společenské zavržení a trestní stíhání (Lippa, 2009, s. 53 - 54, 56).

3. Genderové rozdíly v partnerském chování

V následující kapitole se pokusím nahlédnout na problematiku partnerského chování z hlediska genderu. Jako v celé mé práci, i zde se zaměřuji pouze na naše, západoevropské, kulturní prostředí.

Zatímco „pohlaví“ je termín biologický a dělí se na pohlaví mužské a ženské, „gender“ je pojem psychologicko-kulturní a je rozdělován na maskulinní a feminní. Pohlaví a gender dané osoby však nemusí být vždy ve shodě (Oakley, 2000, s. 121).

Evoluční biolog D. E. Crews formuloval názor, že mužský typ je odvozen od ženské praformy, které je mužskost vnucena. Podobně německý autor Dietrich Schwanitz ve své knize *Muži: Výzkum živočišného druhu*, popsal myšlenku, že „ženou se člověk rodí, zatímco mužem se postupně stává. Ženskou bytostí se žena stává, aniž pro to musí něco udělat. Muž se formuje teprve prostřednictvím společensky organizovaného rituálu. Předtím je muž mužským dítětem, které vyrůstá ve společnosti žen a v podstatě se může chovat jako ony: smí plakat, projevovat strach, oddávat se svým pocitům a chovat se spontánně“ (Schwanitz, 2009, s. 65 - 66). Ženskost je podle něj dána přírodou, zatímco mužnost kulturou.

Jeden z výrazných rozdílů v mužském a ženském partnerském chování je vztah k řeči. Dle MUDr. Miroslav Plzáka, CSc. se badatelé shodují, že muž ve vztahu za den pronese o třetinu méně slov, než žena. Tento poměr se změní pouze v období namlouvání, tehdy muž v dialogu pronese více slov než žena (Plzák, 1989, s. 36, 38).

Rozdíly v partnerském chování jsou také způsobeny stereotypním chápáním mužnosti a ženskosti. Muži mají sklon posuzovat sebe a svou zralost podle schopnosti úspěšně se oddělit od druhých, osamostatnit se a stát se nezávislým na intimních vztazích. Poukazují přitom na své osobní a profesní úspěchy. Oproti tomu ženská identita je vztahová. Ženy zdůrazňují své vztahové role - sestra, dcera, přítelkyně, matka či manželka. Z toho vyplývá obava mužů z vážného vztahu a strach žen z osamělosti (Čechová in *Psychologie dnes*, duben 2008, s. 12 - 14).

Muž touží, aby byl ženou opečováván, zároveň se však bojí, že jí bude pohlcen, že bude připraven o svou mužnost. Oproti tomu žena touží být ochraňována silným mužem, z čehož pramení strach z osamocení. Dle freudovské teorie by toto šlo vyjádřit strachem z matky, která muže pohltí a strachem z otce, který ženu opustí (Willi, 2006, s. 65).

3.1 Vývoj mužských a ženských rolí

20. století přineslo zásadní změnu v chápání tradičních mužských a ženských rolí. S ženskou emancipací přišel také nový, ženský pohled na svět. V chování a jednání, v pracovních i společenských kruzích, se začala upřednostňovat empatie, komunikační dovednosti a další vlastnosti, které jsou spíše doménou žen. Zatímco typicky mužská síla, agresivita a orientace na fakta ustoupily do pozadí, což samozřejmě zásadně ohrozilo mužskou identitu. Americký žurnalista a spisovatel Robert Wright dokonce za příčinu velké části psychických nemocí a dalších psychických obtíží uvádí nesoulad mezi naší genetickou výbavou a podmínkami, ve kterých dnes žijeme (Wright, 1995, s. 43). Vystala tedy potřeba nového pojetí mužských rolí v pracovním, společenském i partnerském životě. V České republice se této problematice věnuje například nezisková organizace Liga otevřených mužů.

Proměnou prošly a stále prochází i ženské role. Ženy jsou nyní často stavěny do pozice, kdy musí volit mezi profesní kariérou a mateřstvím. Mladé dívky a ženy tak často nemají jasné představy o své budoucnosti. Většinou chtějí obojí, práci i rodinu. Ne vždy toto lze skloubit dohromady. Nové možnosti, které se ženám otevřely po docílení rovnoprávnosti s muži, tak často mají dočasně přednost před založením rodiny a mateřstvím (Karsten, 2006, s. 99).

4. Partnerský vztah

MUDr. et PhDr. Jan Poněšický vyjádřil myšlenku, že význam vztahu může být chápán jednak tak, že pouze skrze něj dosáhneme mnohých uspokojení vlastních potřeb a jednak je vztah (vztahovost) lidská potřeba sama o sobě. Přičemž na první způsob chápání kladou více důraz muži (Poněšický, 2008, s. 143).

V následující kapitole se budu zabývat partnerskými vztahy, a to z hlediska výběru partnera a fází, kterými partnerský vztah prochází.

4.1 Výběr partnera

Výběr partnera je klíčovou aktivitou, od které se následně odvíjí podoba partnerského vztahu a všechny spory, konflikty i souhra a porozumění. V dřívějších dobách byl výběr partnera ponechán na rodičích a ti zohledňovali majetkové a sociální výhody, kterých se mohlo sňatkem dosáhnout. Motiv romantické lásky se objevoval spíše v trubadúrských písních a milostné literatuře. Láska byla chápána jako něco, co nastoupí až po uzavření sňatku. Po krátkém experimentování s volnou láskou v 60. letech nastalo období, které přetrvává doposud a klade důraz na romantickou lásku jako téměř nutný předstupeň manželství.

Samotné téma „výběr partnera“ je velmi rozsáhlé, já proto stručně uvedu pouze nejnámější teorie.

4.1.2 Vliv vztahu k rodičům

Rakouský lékař a psychiatr Sigmund Freud poukázal již v roce 1914 na vliv vztahu k matce či otci při volbě partnera. Rozlišil dva hlavní typy výběru partnera. Prvním typem je výběr řídicí se náklonností k dané osobě, kdy vzorem jsou vlastní rodiče. Jinými slovy si tedy vybereme partnera, který má podobné vlastnosti a chování jako naše matka či otec. V druhém případě je výběr partnera podmíněn narcistickými sklony - zalíbí se nám na druhém to, čím jsme my sami, čím jsme byli nebo být chceme (Willi, 2006, s. 107 - 108).

Podobnou teorii rozpracoval berlínský psychoanalytik Karl Abraham. Definoval neurotickou exogamii a neurotickou endogamii při volbě partnera. Neurotická exogamie označuje výběr partnera, který se co nejvíce odlišuje od naší matky či otce. Oproti tomu neurotická endogamie značí, že výběr partnera přizpůsobujeme naší náklonnosti k matce či otci (Willi, 2006, s. 108).

Základ v psychoanalýze má také duplikační teorie rodičovského principu, jejímž autorem je Budy. Formuluje, že při volbě partnera se musíme vzdát rodiče opačného pohlaví jako sexuálního partnera. To se však často nepodaří úplně, a tak máme tendenci vybírat si partnera podobného našemu otci nebo matce (Matějková, 2007, s. 31; De Angelis, 2003, s. 76 - 86).

Barbara De Angelis vypracovala další dvě teorie zohledňující vliv dětství na výběr partnera. První je teorie návratu domů. Dle této teorie vyhledáváme emocionální (pozitivní i negativní) situace, které jsme prožili v dětství a máme představu, že takto má vypadat láska. Podobná je teorie dokončování neuzavřených emocionálních situací z dětství, kdy se podvědomě snažíme uzavřít otevřené emocionální zkušenosti z dětství výběrem partnera, s nímž budeme tato dramata prožívat znovu (De Angelis, 2003, s. 76 - 86).

4.1.2 Teorie komplementarity potřeb

Autor této teorie, psycholog Robert F. Winch, předpokládá, že při výběru hledáme takového partnera, který poskytne maximální uspokojení našich potřeb. Potřebu v této souvislosti definoval jako převrácenou hodnotu nedostatku. Jednodušeji řečeno: přitahují se protikladní partneři (dominantní - submisivní, extrovert - introvert apod.). Tento jev se označuje jako princip komplementarity.

Empirické výzkumy však Winchovu teorii většinou vyvrací a poukazují spíše na tendenci k výběrové homogamii, tedy výběru partnera se stejnými či podobnými vlastnostmi (Možný, 2006, s. 117).

4.1.3 Komplexní teorie

Psycholog Bernard Murstein formuloval komplexní teorii volby partnera, někdy označovanou jako SVR teorie (stimulus-value -role theory). Tento model potvrzují i mnohé empirické studie.

Při volbě partnera se uplatňují 3 přitažlivé síly - podnět, hodnoty a role. Vzájemná přitažlivost je tak založena na výměně aktiv a pasiv a rovnováze směny, ke které dochází na třech úrovních:

- 1. fáze podnětu (stimulus stage)** - partner na nás působí zejména fyzickou přitažlivostí, sociálními dovednostmi a také tím, jak jsou jeho charakteristiky oceňovány okolím;
- 2. fáze hodnot (value stage)** - hledání podobnosti a shody v hodnotách, postojích a zájmech;
- 3. fáze kompatibility rolí (role stage)** - prověřování vzájemných představ o výkonu sexuálních, rodičovských a hospodářských rolí (Možný, 2006, s. 118; Kratochvíl, 2000, s. 94 - 95).

Všechny výše zmíněné teorie však mají jednu slabinu - nezohledňují vliv vnějších okolností, které rozsah volby partnera velmi často omezují. Tímto omezením jsme poté nuceni si vybrat ne tak perfektního, ale vzhledem k podmínkám velmi rozumného partnera (Možný, 2006, s. 118).

4.1.4 Patologické mechanismy volby partnera

MUDr. Erika Matějková, česká psychoterapeutka, ve své publikaci *Jak řešit konflikty a problémy v partnerských vztazích*, uvádí několik příkladů patologického výběru partnera. To samozřejmě následně vede k problémovému a nefunkčnímu vztahu a případnému brzkému rozchodu.

- a, Zamiluji se do vlastností a způsobů, které já nemám** - zprvu nás dané vlastnosti okouzlují a fascinují, avšak poté, co vyprchá první fáze zamilovanosti, tyto vlastnosti nám začnou na partnerovi nejvíce vadit;
- b, Zachránce** - stavění se do role zachránce, partnerovi se obětujeme, vnucujeme mu svoji starostlivost, péči a oddanost v domnění, že z něj tak uděláme lepšího člověka;
- c, Citově chladný partner** - volíme partnera, který nepřijímá naši nabízenou lásku (častější u žen);
- d, Opak předchozího partnera;**
- e, Souznění v jednotlivosti** - po čase zjistíme, že kromě té jedné společné vlastnosti či záliby, která nás uchvátila na první pohled, nemáme nic společného (Matějková, 2007, s. 33 - 36).

4.2 Fáze partnerského vztahu

Partnerský vztah je vyvíjející se proces a prochází několika fázemi. Ze sociobiologického pohledu lze v lidském i savčím chování rozlišit tři fáze dvoření:

- 1. fáze proceptivity** - vzájemné vzrušení, dvoření, vybízení a přitahování;
- 2. fáze akceptace** - přijetí vzájemného fyzického kontaktu, obzvláště kontaktu genitálního;
- 3. fáze koncepce** - těhotenství, porod a rodičovství (Janáčková, 2008, s. 22).

Další dělení etap partnerského vztahu popsala MUDr. Matějková v již výše zmíněné knize Jak řešit konflikty a problémy v partnerských vztazích. Rozlišuje prvotní fázi zamilovanosti, kterou dále rozděluje dle délky trvání partnerského vztahu a fázi lásky, která nastává po odeznění zamilovanosti (2007, s. 11 - 14).

4.2.1 Zamilovanost

Někteří psychologové přirovnávají zamilovanost k manické psychóze. Psychické i fyzické prožívání zamilovaných osob je pod vlivem velkého množství hormonů vylučovaných mozkiem. Fenylethylamin (PEA), označovaný jako hormon zamilovanosti, se svými účinky na lidské tělo podobá amfetaminům. Zvyšuje vylučování serotoninu a katecholaminů (adrenalinu, noradrenalinu a dopaminu). Díky tomu se zamilovaným zvýší tepová frekvence, cítí se čilí a v povznesené náladě. Zároveň vzroste hladina tzv. stresového hormonu kortizonu, zamilovanost je tedy i velmi stresujícím stavem. Výzkumy také dokázaly, že na rozdíl od většiny savců, zamilovaným mužům v krvi klesá hladina testosteronu. To je zřejmě příčinou toho, proč jsou zamilovaní muži dočasně něžnější. U žen naopak hladina testosteronu stoupá, následkem čehož mají větší touhu po sexu (Matějková, 2007, s. 11; Koucká in Psychologie dnes, květen 2008, s. 14).

Matějková zamilovanost rozděluje dle délky trvání vztahu:

- 1. 0 - 3 měsíce** - období poznávání, silné sexuální přitažlivosti a nekritického přijímání partnera;
- 2. 3 - 6 měsíců** - vážný vztah, těsnější emocionální sblížení;
- 3. déle než 6 měsíců** - dlouhodobý vztah, již plné seznámení s partnerovými návyky, období prvního vyhraňování oproti partnerovi.

Fáze zamilovanosti, dle Matějkové, trvá maximálně 2 až 3 roky. U některých osob ale může vyprchat dříve, již po několika měsících (2007, s. 11 - 12).

4.2.2 Láska

Psychologická tematizace lásky je dvojí: láska jako cit je předmětem psychologie emocí a láskou jako vztahem se zabývá sociální psychologie. Lásku jako vztah i cit lze dále rozlišovat. Můžeme cítit lásku ke zvířatům, k národu, k rodičům či lásku erotickou (Nakonečný, 2000, s. 311). Vzhledem k tématu své práce se budu v následující podkapitole zabývat právě láskou erotickou.

Láska v partnerském vztahu po určité době vystřídá fázi zamilovanosti. Mozek již v takové míře nevylučuje fenylethylamin a tento hormon je nahrazen serotoninem. Partneři se již navzájem dobře znají, oboustranně budují vztah, pečují jeden o druhého a mají k sobě navzájem úctu (Matějková, 2007, s. 14; Koucká in Psychologie dnes, květen 2008, s. 15 - 16).

Odborníci rozlišují několik druhů či způsobů lásky. V knize Ženy - muži (Genderové role, jejich původ a vývoj) autor Hartmut Karsten s odkazem na učebnici Searse a jeho spolupracovníků z roku 1988 rozlišuje 6 těchto druhů:

1. **erós** - romantická láska s vysokou tělesnou přitažlivostí, vášnivostí, sexuálním vzrušením a přáním splynout s partnerem;
2. **pragma** - pragmatické připoutání k partnerovi;
3. **mania** - majetnická láska spojená s vysokou žárlivostí a idealizací partnera;
4. **agapé** - altruistická obětavá láska, upřednostňování partnerova štěstí;
5. **storgé** - přátelská láska založená na důvěře a toleranci;
6. **ludus** - láska hravá, upřednostňující sexuální dobrodružství před závazností (Karsten, 2006, s. 118).

MUDr. Miroslav Plzák, CSc. v publikaci Klíč k výběru partnera pro manželství, popisuje tři druhy lásky. Lásku manželskou, lásku sentimentálně-romantickou a lásku kanibalskou, která je odborně nazývána láskou hysterickou. Tu dále rozděluje na lásku kanibalskou primární, kdy je jedinec přesvědčen o tom, že láska má cenu pouze tehdy, když je závratná, absolutní a nekonečná, a lásku kanibalskou sekundární, která je vyprovokována kanibalskou láskou partnera. Dále uvádí, že kanibalskou láskou milují především žárlivci (Plzák, 1989, s. 104 - 113).

5. Současné modely partnerského chování

Dotazníková šetření na téma postoje mladých lidí partnerským vztahům, manželství a rodičovství v České republice jsou poměrně častá. Sociologové se tak snaží potvrdit či vyvrátit své hypotézy o ústupu instituce manželství a nástupu nesezdaných soužití, tzv. kohabitace. Dále se sociologové zajímají například o to, zda si mladí lidé vybírají partnera se stejnou dosaženou úrovní vzdělání.

Prostudovala jsem publikaci Děti, mládež a rodiny v období transformace (Plaňava, Pilát, 2002), sborník Představy mladých lidí o manželství a rodičovství, konkrétně výzkum Simony Vymětalové na téma Partnerský vztah (2000, s. 99 - 135) a výzkum Dany Hamplové na téma Postoje k manželství a rodičovství (2000, s. 67 - 80). Dále sborník Současná česká společnost: Sociologické studie, konkrétně článek Manželství, nesezdaná soužití a partnerský vztah autorek Dany Hamplové a Simony Pikálkové (2002, s. 127 - 147). Dana Hamplová je také autorkou kapitoly Vstup do manželství a vzdělávání českých žen: generace 1952 - 1982 v publikaci České ženy: vzdělání, partnerství, reprodukce a rodina (2003, s. 11 - 41). Protože má práce se nevěnuje přímo postojům mladých lidí k partnerským vztahům, pouze shrnu výsledky výše zmíněných výzkumů.

Když byl respondentům nabídnut výběr ze čtyř variant partnerského života, a to konkrétně: žít sám bez stálého partnera, žít se stálým partnerem bez sňatku, žít se stálým partnerem „na zkoušku“ a později s ním uzavřít sňatek či uzavřít s partnerem sňatek bez předchozího života „na zkoušku“; drtivá většina mladých lidí (90%) odpověděla, že chce vstoupit do manželství. 68% z nich však před sňatkem chce s partnerem žít ve společné domácnosti. Nesezdané soužití tak mladí lidé chápou jako přechodný stav před manželstvím. Hypotéza, že se fenomén nesezdaných soužití u generace dnešních mladých lidí ve věku 18 - 29 let rozšíří natolik, že se stane rovnocenným manželství, se tedy nepotvrdila. Žít se stálým partnerem bez sňatku považovalo za nejlepší možnost 10,8% dotázaných mužů a 7,3% žen. Strategii žít bez stálého partnera uvedlo pouze 3,8% mužů z celkového počtu 631 dotázaných a 0,6% žen z celkem 662.

Hypotéza vysoké homogamie partnerských svazků podle úrovně vzdělání byla výzkumy potvrzena a tato tendence je v české společnosti dlouhodobá. Představy o ideálním partnerovi měli mladí svobodní lidé ve věku 18 - 29 let poměrně tradiční, největší důraz byl kladen na rodinné hodnoty budoucího partnera - vztah k dětem, zodpovědnost, poctivost a smysl pro rodinný život. Muži si však více cenili fyzické atraktivity partnerky, na rozdíl od žen, které upřednostňovaly spíše finanční zázemí a společenskou prestiž.

6. Vztah na dálku

Americká vztahová poradkyně Barbara De Angelis se ve své publikaci Tajemství partnerství, věnuje mimo jiné i vztahům, které jsou předem odsouzeny k zániku v důsledku tzv. časových bomb slučitelnosti. Popisuje sedm druhů těchto časových bomb, tedy překážek z vnějšího světa, a jednou z nich je právě vztah na velkou vzdálenost.

Základním úskalím vztahu na dálku je to, že tento vztah vypadá na první pohled lépe, než jaký je ve skutečnosti, protože partneři spolu netráví dostatečné množství času. Představování si společných okamžiků, krátké a intenzivní okamžiky intimity během telefonních hovorů, erotické vzrušení z vědomí vzácnosti společně prožívaného času a srdceryvná loučení - to, co se nám jeví jako romantické, činí vztah zároveň riskantním. Cílem partnerů v „normálním“ vztahu je snaha být si bližší a stále více se milovat. Cílem partnerů ve vztahu na dálku je znovu vidět jeden druhého.

Pokud se s partnerem vídáme jen málo, nevidíme, jaký je ve skutečnosti. Snažíme se ve vzácných společných chvílích vypadat co nejlépe. Vyhýbáme se problémovým oblastem, takže se nenaučíme řešit problémy. Z těchto nevyřešených sporů a nevyjádřeného vzdoru se stanou jakési časované emocionální bomby.

Aby se ze vztahu na dálku vyvinul vztah zdravý a trvalý, měli by partneři, dle De Angelis, nakonec žít spolu. Pokud partneři zůstávají i nadále odděleni, je nutné, aby se nesnažili společně okamžiky trávit výjimečným způsobem, ale dělali spolu běžné věci, neskrývali nepříjemné stránky své povahy a nepředstírali své pocity. Jen tak se mohou doopravdy poznat, prohloubit intimitu a rozvíjet svůj vztah. Vztah, který se nemůže rozvíjet, zanikne (De Angelis, 2003, 302 - 305).

Přechod na vysokou školu spojený s pobytem na kolejích je pro jedince obrovskou změnou. Dostává se mu zde většinou daleko více volnosti, než měl v domácím prostředí. A pokud má při svém nástupu na kolejje partnerský vztah, tento vztah je, dle mého názoru, velmi ohrožen. Svůj názor budu v empirické části práce formulovat do hypotéz a pokusím se ho pomocí výzkumu verifikovat.

7. Žárlivost

Žárlivost je nedílnou součástí většiny partnerských vztahů. Dala by se definovat jako „složitá emocionální reakce, v níž se mísí vnitřní i vnější vlivy spolu s psychickým i fyzickým stavem jedince“ (de Lomas, 2007, s. 16).

Problematikou žárlivosti se v české odborné literatuře zabývá především MUDr. Miroslav Plzák, CSc. a toto téma nejvíce zpracovává v publikaci Othelón aneb Manuál o žárlivosti. Uvádí šest příčin žárliveckého postoje:

- 1. faktor dědičnosti;**
- 2. faktor konstituce osobnosti** - žárlí především vrozeně nedůvěřiví a podezřívají lidé, či naopak lidé přehnaně samolibí;
- 3. faktor partnerské situace** - žárlí především submisivní, závislý partner;
- 4. faktor výběru partnera** - výběr partnera, který sytí a rozvíjí žárlivost jedince;
- 5. biologické faktory osobnosti** - žárlivost posiluje jakékoli oslabení nervové soustavy;
- 6. uzavřené soužití v rodině** (Plzák, 1994, s. 28 - 29).

Dále z hlediska intenzity rozlišuje tři stupně žárlení:

- 1. žárlení pouze formou vnitřní diskuze**, druhému partnerovi se pochybnosti nesdělí;
- 2. s partnerem se vede diskuze** o podezření z nevěry, která vyústí v hádku, žárlivost ještě více posilující;
- 3. dochází k pátracím a slídícím akcím** (Plzák, 1994, s. 55).

Také uvádí tři základní období, ve kterých se žárlivost rozvíjí:

- 1. období milostného fyziologického žárlení** - lze zastavit něhou, konejšením;
- 2. období pátracích akcí** - lze ukončit pouze ostrým a pevným postojem objektu žárlení;
- 3. období permanentního bédování** - nutná odborná pomoc či rozchod (Plzák, 1994, s. 116).

Dalším českým autorem, věnujícím se žárlivosti, je poradenský psycholog PhDr. Tomáš Novák. Popisuje žárlivecký dialog, který začíná žárliveckým monologem, po němž následuje výslech, slídění a kontroly a nakonec nastupuje nejprve slovní a posléze i fyzická žárlivecká agrese. Tyto graduující stupně samozřejmě vedou ke komunikační patologii (Novák, 2004, s. 45). Rozlišuje také několik druhů žárlivosti:

- 1. žárlivost na základě bludu** - patologická a nesmyslná, žárlivec žárlí na něco, co se nestalo;
- 2. chorobná žárlivost** - patologická, neschopnost vyrovnání se s nejistotou o partnerově věrnosti;
- 3. žárlivost podmíněná reálně, avšak nepřiměřená** - prokazatelně došlo k nevěře protějšku, avšak reakce na ni má nepřiměřeně dlouhé trvání a intenzitu;
- 4. přiměřená reaktivní žárlivost** - přiměřeně trvajícím odůvodněné žárlení po odhalené partnerově nevěře;
- 5. romantická žárlivost** - následek ohrožení či ztráty sebeúcty či kvality a existence romantického vztahu (Novák, 2009, s. 19 - 22).

Další dělení žárlivosti vychází z prací psychoanalytiků:

- 1. žárlivost konkurenční** - nejčastější forma, pocit rivality vůči třetí osobě;
- 2. přenesená žárlivost** - žárlivec, který potlačuje vlastní přání být nevěrný, předpokládá, že i partner má s udržením věrnosti stejné problémy;
- 3. patologická žárlivost** (de Lomas, 2007, s. 26 - 29).

Způsob a typ reakce na žárlivost vyvolávající podnět není dána pohlavím, ale pozicí, kterou ve vztahu daný partner zaujímá, tím, jak je na druhém partnerovi závislý. Submisivní partner reaguje upadnutím do deprese, snahou druhého znovu získat či se mu pomstít. Reakce dominantního partnera je spíše agresivní, v případě odhalené nevěry reaguje hněvem a eventuálně i rozchodem s nevěrným partnerem (de Lomas, 2007, s. 25).

8. Nevěra

Odhady výskytu nevěř jsou velmi rozdílné a není snadné získat spolehlivá data na dostatečně reprezentativním vzorku. Dle výzkumů Weisse a Zvěřiny z roku 2003 je v České republice 63% ženatých mužů a 46% vdaných žen nevěrných. Ve stejném výzkumu provedeném roku 1998 na vzorku 707 ženatých mužů a 732 vdaných žen alespoň jednu nevěru během manželství přiznalo 65% mužů a 46% žen (Kratochvíl, 2000, s. 168; Weiss, Zvěřina, 2001). MUDr. Miroslav Plzák, CSc. dokonce tvrdí, že nevěrou je postiženo více než 90% našich manželství. Data popisující výskyt nevěry v nemanželských partnerských vztazích však k dispozici nejsou.

Nevěra je tedy jevem tak častým, že ji lze prohlásit za jev normální. Přesto reakce jedinců na odhalenou nevěru partnera jsou velmi silné a odpovídají reakci na závažné a těžko překonávané psychické trauma (Kratochvíl, 2000, s. 169). Dle Plzáka je hlavním „problémem“ nevěry to, že je možná, častá, poměrně snadno utajitelná a fakt věrnosti je nedokazatelný a tudíž zpochybnitelný. Dále také vyjadřuje myšlenku, že „rozdíl mezi věrným a nevěrným partnerem je ten, že nevěrný realizuje své záměry, věrný nikoli“ (Plzák, 1997, s. 119 - 120).

8.1 Druhy nevěry

Ve všech publikacích se vyskytují rozdělení nevěry ve spojení se slovem „mimomanželský“, vzhledem k povaze mé práce však budu uvádět termín „mimopartnerský“. Rozdělením nevěř z hlediska příčin či jiných souvislostí se zabývá mnoho odborníků. Uvedu dělení popsané v publikacích Petra Šmolky a Stanislava Kratochvíla.

Základní rozdělení „stupňů nevěry“ uvádí PhDr. Petr Šmolka ve své knize Nevěra: Pro podváděné i podvádějící:

- 1. flirt** - nezávazné koketování, náznaky a přísliby bez skutečné tendence k realizaci, podstatná je předpokládaná možnost a nikoli její naplnění;
- 2. mimomanželský kontakt (rekreační nevěra)** - jednorázový či krátkodobý, nejčastěji ryze sexuální, nahodilý situační kontakt;
- 3. dobrodružství** - vyšší emoční angažovanost, dlouhodoběji trvajícím mimopartnerským vztahem;
- 4. mimomanželský vztah** - dlouhodobý eroticko-sexuální vztah se silnou emoční vazbou, úvahy o případné společné budoucnosti (Šmolka, 2003, s. 14 - 16).

Šmolka dále uvádí rozlišení nevěry z hlediska příčin, které k ní vedly. Rozděluje tak nevěru jako:

- 1. způsob, jak snášet neuspokojující vztah;**
- 2. pokus, jak oživit vychladlý vztah;**
- 3. pokus, jak se vyrovnat s partnerovou nevěrou;**
- 4. pokus, jak se od partnera odpoutat;**
- 5. pokus o kompenzaci toho, co dotyčnému ve vztahu schází** (Šmolka, 2003, s. 42 - 45).

Další rozdělení nevěry, tentokrát z hlediska souvislosti se sexuální potřebou, je uvedeno v Kratochvílově Manželské terapii, kde autor parafrázuje Lechoslawu Gapika (1985). Odlišuje nevěru vyplývající ze sexuální potřeby a sexuální nevěru spojenou s mimosexuální motivací. Dle Gapika má nevěra vyplývající ze sexuální potřeby tři formy:

- 1, projev nedostatečného přijetí normy věrnosti** - jedinec vnitřně neuznává požadavek věrnosti ve vztahu jako závazný;
- 2, projev sexuálního neuspokojení** - zejména ve vztazích, kde dlouhodobě nejsou v souladu sexuální přání partnerů;
- 3, důsledek svedení** - více se uplatňují faktory situační než osobnostní a partnerské (Kratochvíl, 2000, s. 164).

Rovněž tři formy může mít sexuální nevěra spojená s mimosexuální motivací:

1, odvěta za nevěru partnera;

2, prostředek k uspokojení potřeby emoční akceptace - k nevěře jedince vede neuspokojená potřeba lásky a touha potvrdit vlastní hodnoty a přitažlivost;

3, pokus o „léčení“ sexuální poruchy - sexuálně chladné či anorgastické ženy a muži trpící poruchami erekce se někdy pokouší ověřit svou sexuální reaktivitu s jinými partnery

(Kratochvíl, 2000, s. 164 - 165).

8.2 Typy osobností se sklony k nevěře

Kromě specifických situací a příležitostí je nevěra ovlivňována také individuální osobností jedince. Prof. PhDr. Stanislav Kratochvíl v publikaci *Manželská terapie*, s odkazem na Bernarda Muldworfa (1973) uvádí rozdělení osobností, které mají zvláštní sklony k tomu být nevěrný. U mužů je to:

1. typ prostopášníka (lovce žen) - jeho sexuální aktivita je buď silně pudová, nebo vyplývá z jeho potřeby neustálé změny či představy, že počet sexuálních zkušeností je důkazem mužnosti;

2. typ věčného nespokojence - stále hledá lásku a není schopen trvalejšího emočního vztahu;

3. typ donchuána - nezralá osobnost získávající z nevěř narcistické uspokojení.

U žen se, dle Muldworfa (1973), vyskytují tyto čtyři typy:

- 1. svůdkyně** - touží se zalíbit a získávat obdiv, k čemuž využívá i sexu, skutečná sexuální apetence však u ní zpravidla není vysoká;
- 2. dobrodružka** - hledá sexuální prožitek, který jí ve vztahu chybí a nachází ho v krátkých sexuálních dobrodružstvích s malou citovou angažovaností;
- 3. žena bezbranná** - nedovede odmítnout, protože má nízký práh sexuální vzrušivosti, sexuální touha muže ihned probouzí její vlastní touhu;
- 4. žena nespokojená** - s ničím není spokojená, snadno se zamiluje do jiného muže, kterého nerealisticky nadhodnocuje (Kratochvíl, 2000, s. 161 - 162).

Vedle toho se také v tendenci k nevěře projevuje lidská touha po získávání nových zážitků. Mezi další rysy osobnosti, které mají význam při vzniku nevěry, patří odvaha, schopnost sebeprosazení a snadné navazování kontaktů (Kratochvíl, 2000, s. 162, 164).

8.3 Fáze odhalení nevěry

V publikaci *Nevěra: Pro podváděné i podvádějící*, PhDr. Petr Šmolka popisuje šest fází, kterými jedinec prochází při odhalování nevěry:

- 1. absence podezření** - jedinec si uvědomuje, že jeho vztah se ocitá v krizi, ale nepředpokládá partnerovu nevěru;
- 2. podezření na nevěru** - jedinec se již začne domnívat, že v podtextu krize vztahu může být partnerova nevěra;
- 3. hromadění indicií** - jedinec hromadí důkazy partnerovy nevěry;
- 4. správně rozpoznaná či odhalená nevěra** - nevěrný partner však ještě neví, že již byl odhalen;
- 5. nevěrný partner již ví o svém odhalení** - téma nevěra je ale ve vztahu stále ještě tabuizováno;
- 6. letální fáze** - nevěra se stává veřejnou věcí (Šmolka, 2003, s. 77 - 78).

8.4 Důsledky nevěry

Nevěra prokazatelně negativně zasahuje do sebepojetí podváděného jedince a zásadně snižuje jeho sebevědomí. Napadený organismus se dostává do stavu maximální pozornosti, připravenosti k útoku. Trvalé napětí je vzbuzováno sebemenšími podněty. Šok následující po sdělení faktu nevěry je nadlimitní životní zátěž a je spojen s řadou psychosomatických projevů. Tyto projevy lze rozdělit do tří oblastí - fyziologické, emocionální a behaviorální. Mezi fyziologické dopady na jedince patří bušení srdce, nechutenství, pocit na zvracení, třes, sexuální impotence a nedostatek sexuální touhy, bolesti hlavy, poruchy spánku a jiné. Emocionální dopad má podobu rychlých změn nálad, omezení sociálního styku s druhými, sebelítosti, pocitů psychického napětí a úzkosti, zvýšeného pocitu únavy a obtíží se soustředěností, zvýšené podrážděnosti či depresí a vyčerpanosti. Behaviorální dopad na jedince se mimo jiné projevuje nerozhodností, zhoršenou kvalitou práce a nevykonností, zvýšenou konzumací cigaret, alkoholu a tisícičích léků, ztrátou chuti k jídlu či naopak přejídáním a změnou denního životního rytmu (Janáčková, 2008, s. 26, 33 - 34).

Prof. PhDr. Stanislav Kratochvíl uvádí dvě možnosti, jak může podvedený partner reagovat. Reakce může být útočná, což znamená přerušit všechny formy soužití, zrušit společné hospodaření a oznámit rozchod, pokud nevěrný partner svůj vztah okamžitě neukončí. Nebo může oklamáný partner reagovat obranným postupem, tedy společné soužití zruší pouze částečně, přeruší citové projevy náklonnosti a lásky, zachová však společné hospodaření a sexuální soužití. Nevěrnému partnerovi uloží dlouhodobé ultimátum, během kterého musí svůj mimopartnerský vztah ukončit (Kratochvíl, 1985, s. 168). Toto však platí převážně pro dlouhodobé svazky. Odhalená nevěra v partnerských vztazích mladých lidí má většinou za následek rozpad vztahu.

8.5 Genderové rozdíly v souvislosti s nevěrou

Dle genderových stereotypů se soudí, že nevěra ženy má obvykle fatálnější důsledky než nevěra muže. Odborníci toto tvrzení podporují. Ženy jsou schopné přehlédnout partneru jednorázovou nevěru, pokud se jednalo pouze o sexuální styk a nebyly zapojeny žádné emoce. Muž na nevěru své partnerky reaguje podstatně méně tolerantně. Je to dáno také geneticky, protože žena má sklony s nevěrným partnerem zůstat i po odhalení jeho prohřešku, aby tak zabezpečila své potomky, zatímco nevěrná žena pro muže znamená riziko investic do potomků, kteří nenesou jeho geny.

Dalším důvodem je zvýšená pohotovost mužů volit krajní řešení ve vyhrocených situacích. Také rozchod má odlišné důsledky pro ženu a pro muže. Je statisticky dokázána nižší rozvodová radikálnost podváděných žen (Šmolka, 2003, s. 26 - 27).

9. Rozchod

Pokud se partneři ve vztahu nedokážou vyrovnat s odhalenou nevěrou jednoho z nich, následuje rozpad tohoto vztahu. V rozchodu figurují dvě osoby - navrhovatel (iniciátor) a obránce (defensor). Proces rozchodu prochází několika fázemi, které popsal český psycholog PhDr. Mgr. Jeroným Klimeš, PhD. ve své publikaci *Partneři a rozchody*.

1. Latentní fáze - jeden z partnerů si čím dál naléhavěji uvědomuje nutnost rozchodu, může trvat i několik let, v této fázi je největší šance zachovat vztah (je k tomu ale nejméně příležitostí).

2. Spouštěcí fáze - začíná oznámením rozchodu, často má podobu ultimáta („Jestli se nezměníš, tak se rozejdeme“).

3. Fáze asymetrického rozhodnutí - jeden partner je poměrně pevně rozhodnut pro rozchod a druhý naopak pro zachování vztahu.

4. Fyzické odloučení a fantazijní fáze - důsledkem fyzické separace partnerů získají převahu fantazijní interakce nad reálnými a tedy i přitažlivé síly nad odpudivými.

5. Paradoxní fáze - začíná ve chvíli smíření obránce s rozchodem a postupem času si bývalí partneři jakoby vymění role, tato fáze se nemusí vždy projevit (např. pokud ani jeden z partnerů není schopen definitivního rozhodnutí).

6a. Obnovení vztahu (hledání staronové identity) - rozchod je označen za partnerskou krizi, projevuje se sklon opakovaně vstupovat do traumatické situace, dokud se jedinci nepodaří ji zvládnout.

6b. Ustrnutí v rozpadlém vztahu - nastává u nezralých partnerů či při nepříznivých vnějších podmínkách (např. děti, společný byt či firma).

6c. Konec vztahu - probíhá bilancování starého vztahu a příprava na vztah nový (Klimeš, 2005, s. 15 - 72).

II. EMPIRICKÁ ČÁST

10. Vlastní výzkum

10.1 Cíle výzkumu

Cílem mého výzkumu je na vzorku studentů Univerzity Pardubice, kteří pobývají na studentských kolejích či privátech, pomocí dotazníkového šetření zjistit změny v partnerských vztazích, kterými od počátku svého studia prošli.

Rozlišuji skutečnost, zda měl respondent partnerský vztah již v době svého nástupu na koleje či zda navázal vztah až v průběhu svého studia na Univerzitě Pardubice. Zajímám se o délku tohoto vztahu a o to, zda měl respondent možnost vidat se se svým partnerem i v průběhu týdne. Dále se respondentem dotazuji, zda tento partnerský vztah trvá i v současné době a případně co bylo příčinou jeho rozpadu.

Poslední skupina otázek se týká nevěry. Nejprve se zajímám o to, jaké chování respondent považuje za nevěru. Dále o to, zda byl v průběhu svého vztahu nevěrný a jakým způsobem. Zjišťuji, jaké příčiny vedly k jeho nevěře a jaké dopady mělo jeho chování na partnerský vztah.

10.2 Hypotézy

Na základě prostudované literatury, výzkumů uskutečněných v minulosti a vlastních názorů a domněnek jsem formulovala následující hypotézy.

H1: Ženy častěji než muži považují za nevěru i aktivity bez pohlavního styku.

Tato hypotéza vyjadřuje můj osobní předpoklad, který jsem si vytvořila na základě názorů publikovaných sociobiology, psychology a dalšími odborníky zabývajícími se partnerskými vztahy. Tyto názory zdůrazňují základní potřebu ženy - zabezpečení svých potomků. A emoční nevěra partnera toto zabezpečení ohrožuje více než nevěra pouze sexuální.

H2: Při pobytu na kolejích je jedinec alespoň jednou svému partnerovi nevěrný.

Tuto hypotézu jsem vytvořila na základě osobních zkušeností a pozorování během svého pobytu na pardubických kolejích. Nevěra zde byla jevem velmi častým.

H3: Pokud jsou muži nevěrní, mají více krátkodobých sexuálních vztahů.

Třetí hypotézu jsem opět vytvořila na základě prostudované literatury a všeobecného povědomí o odlišném mužském a ženském partnerském chování.

H4: Nevěra ženy vede k rozpadu vztahu častěji, než nevěra muže.

Příčiny ženské nevěry a reakce mužů na nevěru partnerky mě vedly k vytvoření poslední hypotézy. Tento názor také zastává mnoho odborníků.

10.3 Metodologie

Základním souborem pro můj kvantitativní výzkum byli studenti Univerzity Pardubice, kteří alespoň v počátcích svého studia pobývali na pardubických kolejích. Výběr respondentů byl proveden metodou sněhové koule. Šetření proběhlo formou standardizovaného dotazníku se 14 otázkami (viz. Příloha č. 1) v únoru a na počátku března. 55 respondentů dotazník vyplnilo v elektronické podobě a 105 respondentů v podobě tištěné. Dotazníkového šetření se zúčastnilo 84 mužů a 76 žen z 5 fakult Univerzity Pardubice.

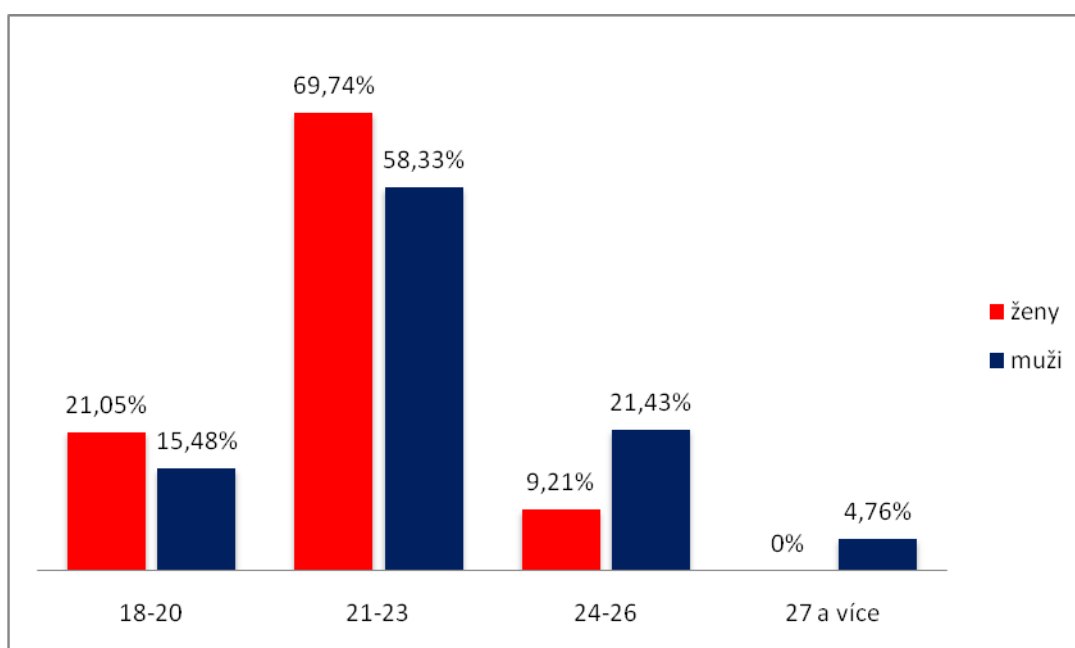
10.4 Zjištění

Do úvodní části dotazníku jsem zařadila identifikační údaje. Následující tabulky a grafy zobrazují věk, délku studia a studovanou fakultu respondentů.

Tabulka č. 1: Věk respondentů

Věk	Ženy	Muži
18-20	16	13
21-23	53	49
24-26	7	18
27 a více	0	4

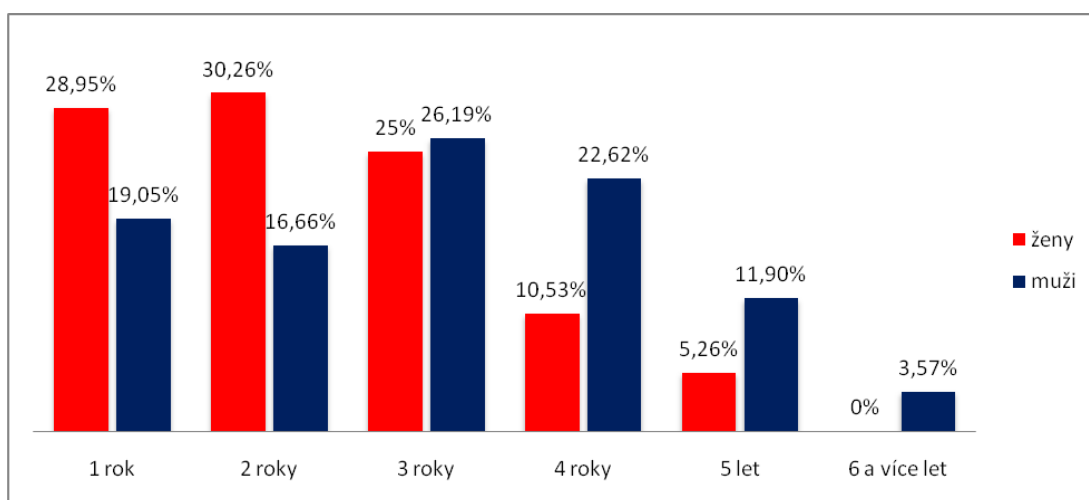
Graf č. 1: Věk respondentů

Tabulka č. 2: Délka studia respondentů

Délka studia	Ženy	Muži
1 rok	22	16
2 roky	23	14
3 roky	19	22
4 roky	8	19
5 let	4	10
6 a více let	0	3

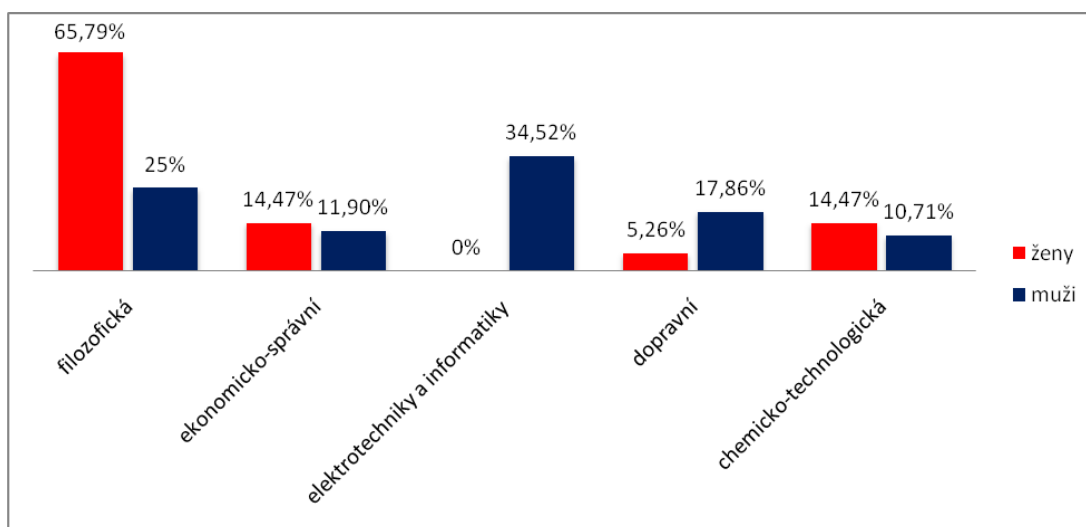
Graf č. 2: Délka studia respondentů

Tabulka č. 3: Rozdělení respondentů dle studované fakulty

Fakulta	Ženy	Muži
Filozofická	50	21
Ekonomicko-správní	11	10
Elektrotechniky a informatiky	0	29
Dopravní	4	15
Chemicko-technologická	11	9

Graf č. 3: Poměr respondentů dle studované fakulty

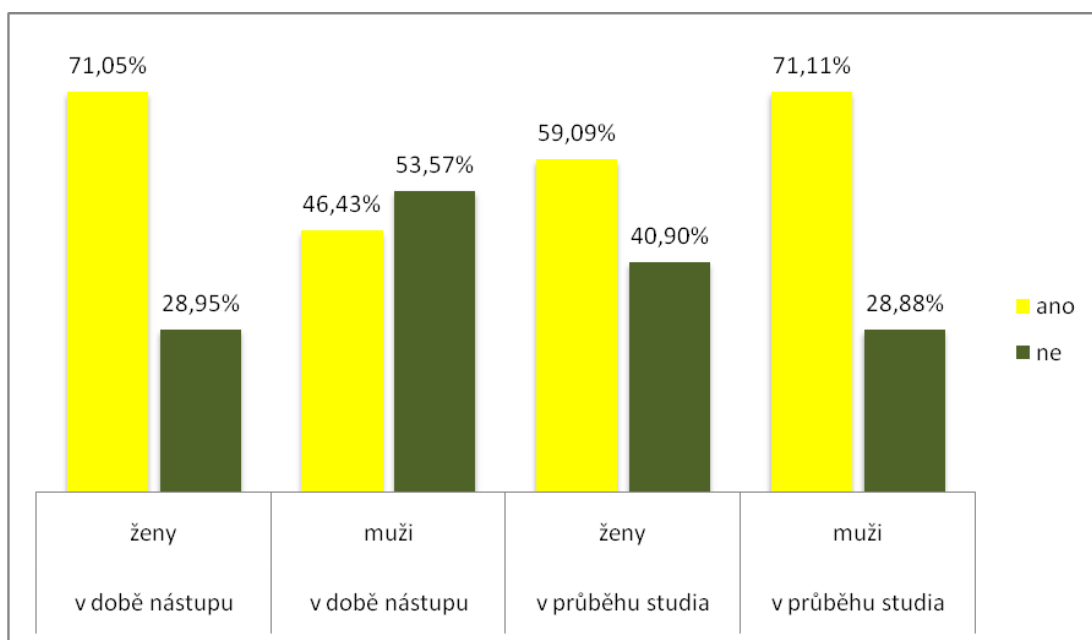

V následujících dvou otázkách jsem se zaměřila na to, zda měl respondent partnerský vztah v době svého nástupu na pardubické koleje, nebo až v průběhu svého studia, či žádný partnerský vztah v období svého studia na Univerzitě Pardubice neměl.

Tabulka č. 4: Počet respondentů z hlediska partnerských vztahů

Partnerský vztah	Vztah v době nástupu	Vztah v době nástupu	Vztah v průběhu studia	Vztah v průběhu studia
	Ženy	Muži	Ženy	Muži
Ano	54	39	13	32
Ne	22	45	9	13

Graf č. 4: Poměr respondentů z hlediska partnerských vztahů

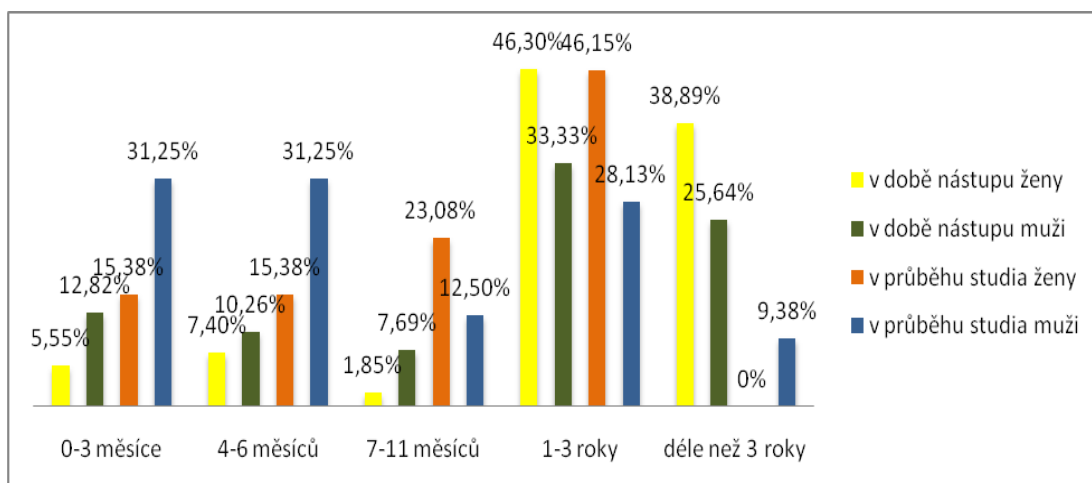

V další otázce jsem zjišťovala, jak dlouho trvá či trval tento respondentův vztah.

Tabulka č. 5: Počet respondentů z hlediska délky jejich partnerského vztahu

Délka trvání vztahu	Vztah v době nástupu	Vztah v době nástupu	Vztah v průběhu studia	Vztah v průběhu studia
	Ženy	Muži	Ženy	Muži
0-3 měsíce	3	5	2	10
4-6 měsíců	4	4	2	10
7-11 měsíců	1	3	3	4
1-3 roky	25	13	6	9
Déle než 3 roky	21	10	0	3

Graf č. 5: Délka vztahu

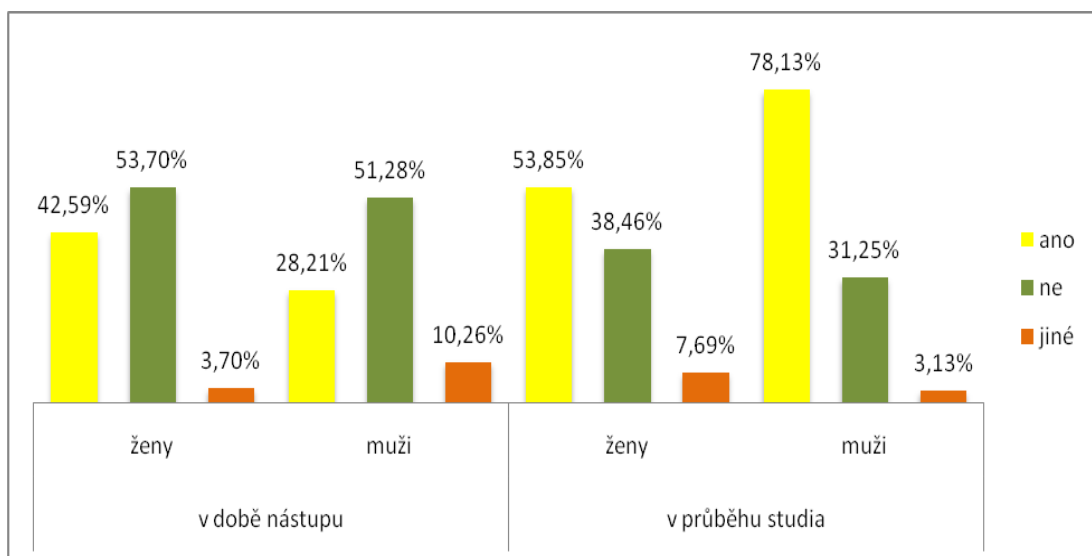

Obsahem následující otázky bylo, zda se měl respondent možnost se svým partnerem vídat i během týdne. V odpovědích „jiné“ respondenti většinou uváděli, že se s partnerem mohli vídat i ve čtvrtek a pátek, pokud to umožnil studentův rozvrh.

Tabulka č. 6: Počet respondentů z hlediska možnosti trávit s partnerem čas i v průběhu týdne

Možnost vídat se i v průběhu týdne	Vztah v době nástupu	Vztah v době nástupu	Vztah v průběhu studia	Vztah v průběhu studia
	Ženy	Muži	Ženy	Muži
Ano	23	11	7	25
Ne	29	20	5	10
Jiné	2	4	1	1

Graf č. 6: Možnost vídat se s partnerem v průběhu týdne

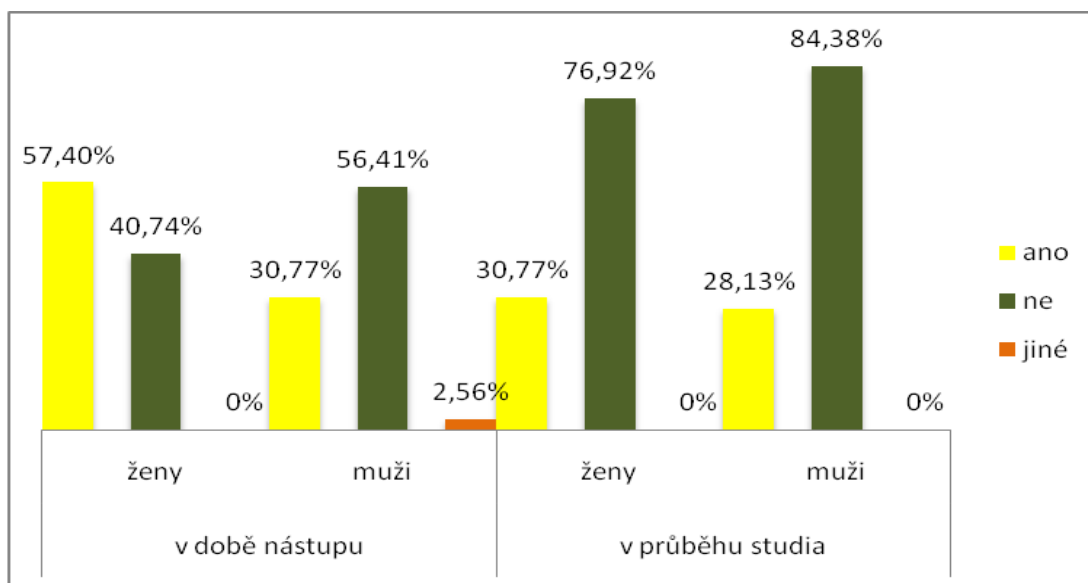

V otázce č. 9 jsem zjišťovala, zda respondentův partnerský vztah stále trvá. V odpovědi „jiné“ respondent uvedl, že „vztah trvá, ale dlouho už nebude“.

Tabulka č. 7: Počet respondentů z hlediska trvání vztahu

Trvá vztah i nyní	Vztah v době nástupu	Vztah v době nástupu	Vztah v průběhu studia	Vztah v průběhu studia
	Ženy	Muži	Ženy	Muži
Ano	31	12	4	9
Ne	22	22	10	27
Jiné	0	1	0	0

Graf č. 7: Poměr respondentů z hlediska trvání vztahu

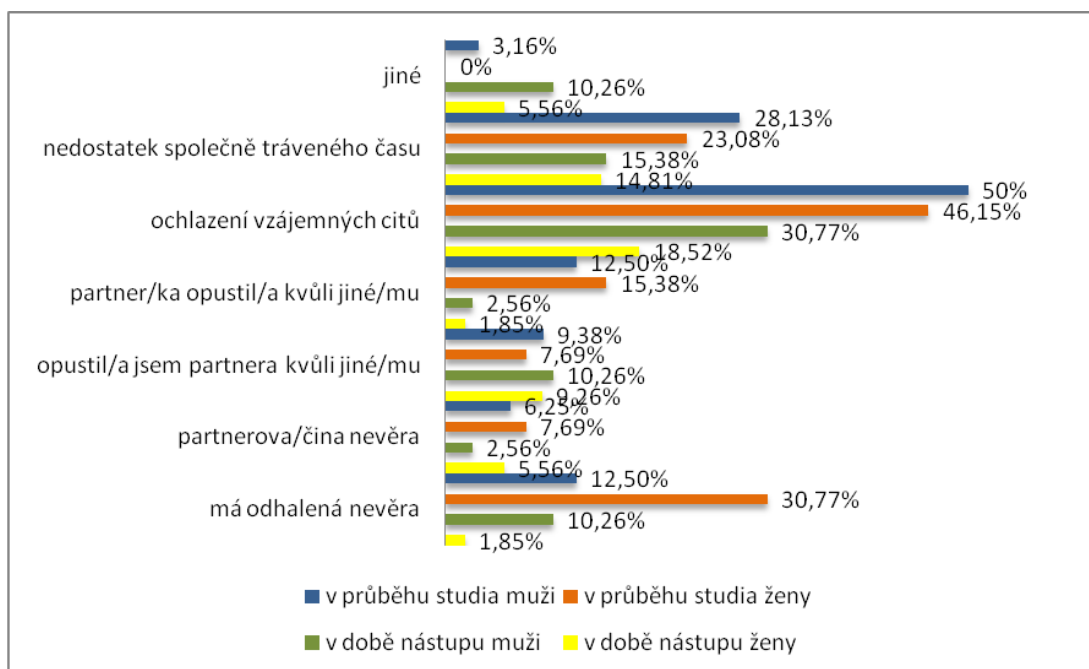
Pokud partnerský vztah již netrval, v následující otázce respondent uvedl příčinu rozpadu. Zaškrtnout mohl více možností. V odpovědi „jiné“ byly uvedeny následující důvody.

1. „Cítil jsem že už to příliš moc nepřináší a hodně jsem koukal po cizích slečnách.“
2. „Partner je profesionálním vojákem, byl na půlroční misi, po jeho návratu už náš vztah nebyl jako dříve a já jsem si poté našla jiného partnera.“
3. „Toho je hodně, od náboženského přesvědčení přes ochladnutí sexuálního života po kritiku mé konzumace THC.“
4. „Jiné zájmy.“
5. „Vadilo jí že jsem hodně pil.“
6. „Chovala se arogantně ke konci.“
7. „Společné bydlení a založení rodiny.“
8. „Nesoulad v názorech a představách do budoucna.“

Tabulka č. 8: Příčina rozpadu partnerského vztahu respondenta

Příčina rozpadu vztahu	Vztah v době nástupu	Vztah v době nástupu	Vztah v průběhu studia	Vztah v průběhu studia
	Ženy	Muži	Ženy	Muži
Má odhalená nevěra	1	4	4	4
Partnerova/čina odhalená nevěra	3	1	1	2
Opustil/a jsem partnera/ku kvůli jiné/mu	5	4	1	3
Partner/ka mě opustil/a kvůli jiné/mu	1	1	2	4
Ochlazení vzájemných citů	10	12	6	16
Nedostatek společně tráveného času	8	6	3	9
Jiné	3	4	0	1

Graf č. 8: Příčina rozpadu vztahu

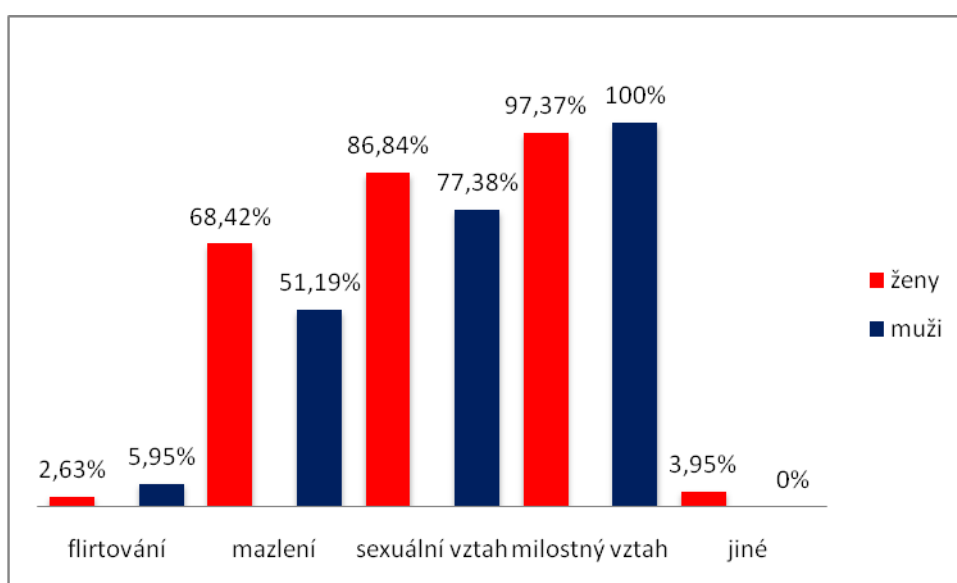
Všichni respondenti (bez ohledu na to, zda měli či neměli partnerský vztah) odpovídali na otázku, jaké chování považují za nevěru. Opět bylo možné zaškrtnout více možností. Jako odpověď „jiné“ respondenti uvedli tyto údaje.

1. „Zamilování se do jiné osoby i s absencí fyzického kontaktu.“
2. „Nevěra je relativní pojem, související s vývojem lidské společnosti, mající zajistit stabilní a uzákoněné mezilidské vztahy. Osobně termín nevěra nepoužívám. Není mi blízký.“
3. „Když s jiným člověkem, než je náš aktuální partner, uskutečníme kontakty, které jsou pro stávajícího partnera emočně zraňující.“

Tabulka č. 9: Chování respondenty považované za nevěru

Za nevěru považují	Ženy	Muži
Flirtování - nezávazné koketování	2	5
Mazlení s jinou osobou než vlastním partnerem (bez pohlavního styku)	52	43
Jednorázový či krátkodobý sexuální vztah	66	65
Dlouhodoběji trvající milostný vztah	74	84
Jiné	3	0

Graf č. 9: Chování respondenty považované za nevěru

Z tohoto grafu zároveň vyplývá částečná verifikace hypotézy **H1: Ženy častěji než muži považují za nevěru i aktivity bez pohlavního styku**. Flirtování za nevěru považuje 5 mužů a 2 ženy, mazlení s jinou osobou než vlastním partnerem (bez pohlavního styku) považuje za nevěru 52 žen a 43 mužů.

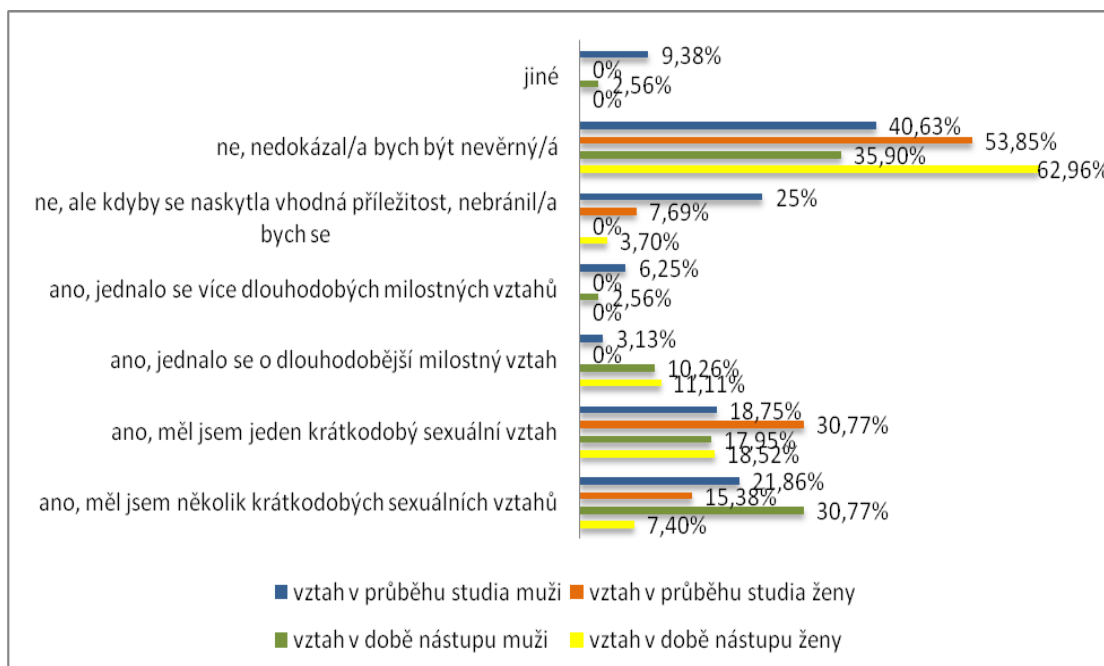
Následující tabulka a graf vyjadřuje, zda a jakým způsobem byli respondenti ve svém vztahu nevěrní. Bylo možné zaškrtnout více odpovědí. 4 respondenti uvedli jinou odpověď než nabízené možnosti.

1. „Jednalo se o dlouhodobější NEmilostný vztah (nechtěl jsem spát se dvěma zároveň, půl roku jsem přespával u „kamarádky“ v posteli aniž bych se s ní vyspal)“
2. „Ne, ale nikdy neříkej nikdy.. Muselo by to za to opravdu stát!“
3. „Žádný sex, jen líbání.“
4. „Příležitosti byly ale asi jsem byl tak společensky unaven, že to nebylo fyzicky možné.“

Tabulka č. 10: Respondenti a nevěra

Byl/a jste nevěrný/á?	Vztah v době nástupu	Vztah v době nástupu	Vztah v průběhu studia	Vztah v průběhu studia
	Ženy	Muži	Ženy	Muži
Ano, měl jsem několik krátkodobých sexuálních vztahů	4	12	2	7
Ano, měl jsem jeden krátkodobý sexuální vztah	10	7	4	6
Ano, jednalo se o dlouhodobější milostný vztah	6	4	0	1
Ano, jednalo se více dlouhodobých milostných vztahů	0	1	0	2
Ne, ale kdyby se naskytla vhodná příležitost, nebránil/a bych se	2	0	1	8
Ne, nedokázal/a bych být nevěrný/á	34	14	7	13
Jiné	0	1	0	3

Graf č. 10: Respondenti a nevěra

Hypotéza **H2: Při pobytu na kolejích je jedinec alespoň jednou svému partnerovi nevěrný** se tedy nepotvrdila. Nevěru přiznalo 60 respondentů, partnerskou věrnost uvedlo 78 respondentů. Rozdíl mezi věrnými a nevěrnými respondenty tedy činí 13%.

Z grafu také vyplývá potvrzení hypotézy **H3: Pokud jsou muži nevěrní, mají více krátkodobých sexuálních vztahů**. 19 mužů uvedlo, že měli (v několika případech také kromě jiných druhů nevěry - nejčastěji dlouhodobého milostného vztahu) více krátkodobých sexuálních vztahů. Ostatní druhy nevěry uvedlo 15 mužů.

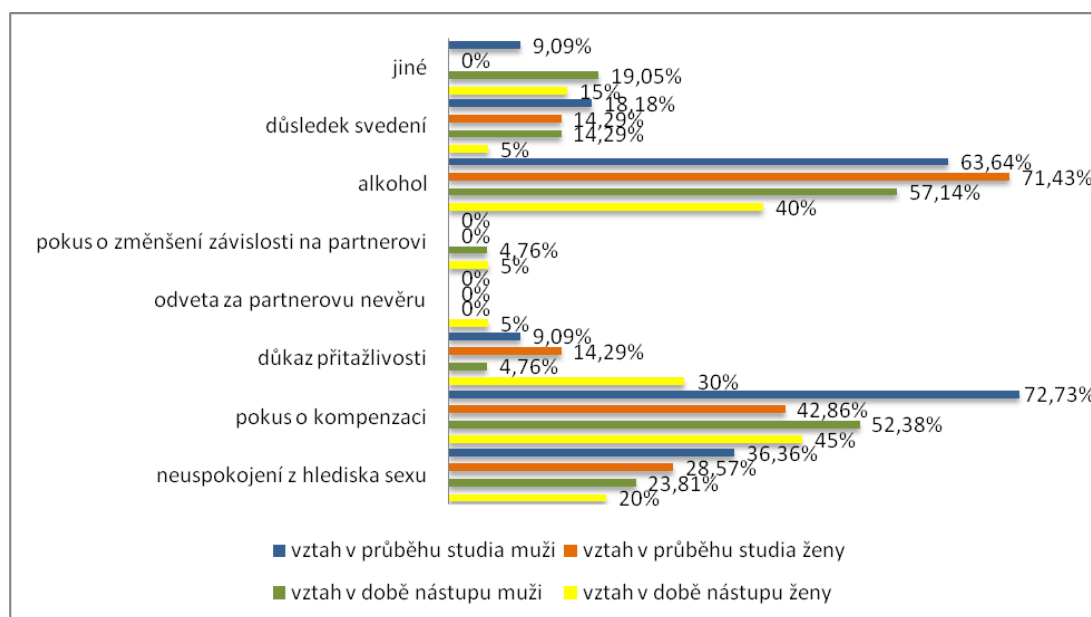
V další otázce jsem se zabývala příčinami, které vedly k respondentově nevěře. Opět bylo možné uvést více důvodů. Jako jiný důvod respondenti uvedli následující odpovědi.

1. „Zvědavost.“
2. „Prostě se mi chtělo.“
3. „Jak už jsem uvedla, partner byl na misi, takže mi chyběl kontakt s ním, či blízkou osobou.“
4. „4-5 dní bez sexu je dlouhá doba.“
5. „Mladická nerozvážnost.“
6. „A proč ne?“
7. „Užít si života dokud to jde.“
8. „Byla to vzpomínka a pokus o navrácení k bývalému partnerovi.“

Tabulka č. 11: Příčiny nevěry

Příčiny nevěry	Vztah v době nástupu	Vztah v době nástupu	Vztah v průběhu studia	Vztah v průběhu studia
	Ženy	Muži	Ženy	Muži
Neuspokojení z hlediska sexu	4	5	2	4
Pokus o kompenzaci	9	11	3	8
Důkaz přitažlivosti	6	1	1	1
Odvěta za partnerovu nevěru	1	0	0	0
Pokus o změnění závislosti na partnerovi	1	1	0	0
Alkohol	8	12	5	7
Důsledek svedení	1	3	1	2
Jiné	3	4	0	1

Graf č. 11: Příčiny nevěry

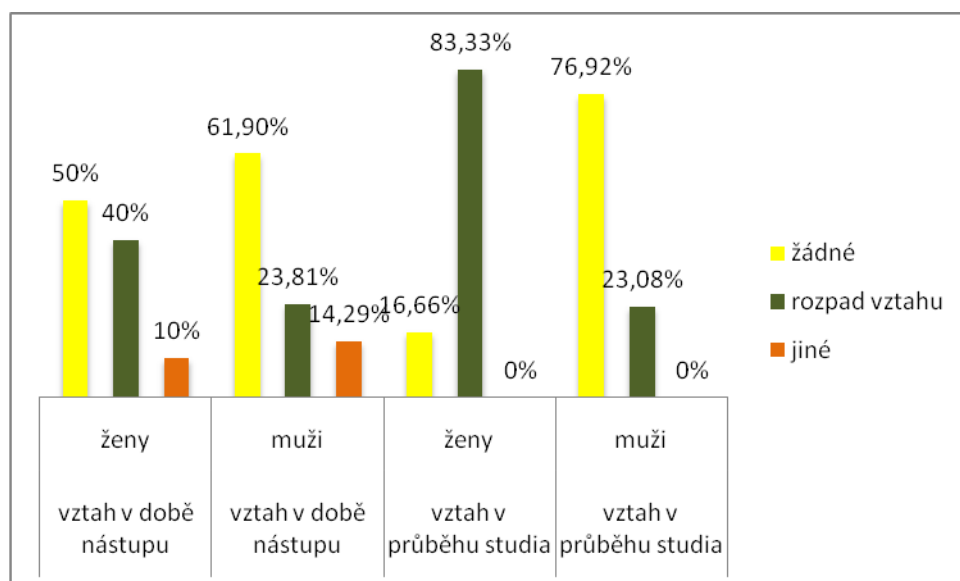
V poslední otázce mého dotazníkového šetření jsem zjišťovala, jaké důsledky měla nevěra na partnerský vztah respondenta. 5 respondentů uvedlo následující jiné důsledky na jejich partnerský vztah.

1. „Menší hádky, pár dárků na usmířenou, ale spíš bych řekl, že to náš vztah zpevnilo.“
2. „Konečně se problémy, které vyvstaly, začaly řešit. Mělo to pozitivní dopad.“
3. „Mé svědomí to neuneslo a s partnerem jsem se rozešla (věděla jsem, že se nevěra bude opakovat).“
4. „Více jsme si začali s partnerem povídat, svěřovat se.“
5. „Nezájem udělat v životě krok zpátky, špatné svědomí.“

Tabulka č. 12: Důsledky nevěry na respondentův partnerský vztah

Důsledky na vztah	Vztah v době nástupu	Vztah v době nástupu	Vztah v průběhu studia	Vztah v průběhu studia
	Ženy	Muži	Ženy	Muži
Žádné	10	13	1	10
Rozpad vztahu	8	5	5	3
Jiné	2	3	0	0

Graf č. 12: Důsledky nevěry na respondentův partnerský vztah

Hypotéza **H4: Nevěra ženy vede k rozpadu vztahu častěji, než nevěra muže** se potvrdila, 14 respondentek uvedlo, že jejich nevěra vedla k rozpadu partnerského vztahu. Rozpad vztahu z důsledku nevěry uvedlo 8 respondentů.

10.5 Závěry

Z celkového počtu 160 respondentů celkem 93 mělo partnerský vztah v době svého nástupu na pardubické koleje a 45 jedinců uvedlo, že měli či stále ještě mají partnerský vztah, který vznikl v průběhu jejich studia na Univerzitě Pardubice. Z odpovědí vyplynulo, že 40,58% těchto vztahů trvá do současné doby. Nejčastější příčinou rozpadu partnerského vztahu bylo ochlazení vzájemných citů (tento důvod uvedlo 50% mužů a 46,15% žen).

Byla částečně potvrzena hypotéza, že ženy častěji než muži považují za nevěru i aktivity bez pohlavního styku. Zároveň výzkum ukázal, že je patrný rozdíl mezi muži a ženami v chápání krátkodobého sexuálního styku - za nevěru ho považuje 86,84% žen a 77,38% mužů.

Výzkum vyvrátil hypotézu, že jedinec je při pobytu na kolejích svému partnerovi alespoň jednou nevěrný. Nevěru přiznalo 43,48% respondentů. Potvrzena však byla hypotéza o vyšší četnosti několikanásobných krátkodobých sexuálních vztahů u mužů - tu uvedlo 55,88% dotázaných mužů. Jako nejčastější příčina nevěry byl uváděn vliv alkoholu a pokus o kompenzaci.

V závěru dotazníkového šetření se potvrdila hypotéza o fatálnějším důsledku nevěry ženy na partnerský vztah. Svou nevěru jako příčinu rozpadu jejich partnerského vztahu uvedlo 53,85% žen a pouze 23,53% mužů.

11. Závěr

Ve své bakalářské práci jsem se zaměřila na problematiku změn v partnerských vztazích souvisejících s přechodem jedince na vysokou školu a jeho pobytem na vysokoškolských kolejích.

Na počátku teoretické části své práce jsem se zaměřila na genetické základy partnerského chování. Dále jsem uvedla genderové rozdíly v partnerském chování a následovala kapitola věnující se samotnému partnerskému vztahu z hlediska výběru partnera a fázi tohoto vztahu. Ve druhé polovině teoretické části jsem se věnovala vlivům, které má pobyt na kolejích na partnerské vztahy studentů. Popsala jsem mechanismy vztahu na dálku, žárlivosti, nevěry a rozchodu.

Empirický výzkum jsem uskutečnila formou dotazníkového šetření mezi studenty Univerzity Pardubice pobývajícími na pardubických kolejích. Z celkového počtu čtyř hypotéz jsem výzkumem dvě verifikovala úplně, jednu částečně a jednu hypotézu falsifikovala. Hypotéza, která se potvrdila jen částečně, se týkala menší tolerance žen k nesexuálním mimopartnerským aktivitám, jakými jsou flirtování a mazlení. Potvrzena byla hypotéza o vyšší četnosti krátkodobých sexuálních mimopartnerských kontaktů u mužů a také hypotéza o častějším rozpadu vztahu následkem nevěry ženy. Vyvrácena byla hypotéza, že jedinec je při svém pobytu na kolejích alespoň jednou svému partnerovi nevěrný. Počet respondentů, kteří byli svému partnerovi nevěrní, byl i tak poměrně vysoký.

Svou prací jsem se pokusila dokázat, jak velký vliv má pobyt jedince na vysokoškolských kolejích na jeho partnerský vztah. Tento vliv se týká především častého výskytu nevěry a vysokého počtu rozpadu partnerských vztahů.

12. Bibliografie

ČECHOVÁ, Barbara. duben 2008. Dnešní muži na rozcestí. *Psychologie dnes*. duben 2008, roč. 14, č. 4, s. 12-16. ISSN 1212-9607.

DE ANGELIS, Barbara. 2003. *Tajemství partnerství*. 1. vyd. Praha: Eminent, 2003. 416 s. ISBN 80-7281-139-8.

DE LOMAS, Pascale. 2007. *Žárlivost*. 1. vyd. Praha: Grada Publishing, 2007. 128 s. ISBN 978-80-247-2239-9.

GIDDENS, Anthony. 1999. *Sociologie*. 1. vyd. Praha: Argo, 1999. 595 s. ISBN 80-7203-124-4.

HAMER, Dean; COPELAND, Peter. 2003. *Geny a osobnost: Biologické základy psychiky člověka*. 1. vyd. Praha: Portál, 2003. 264 s. ISBN 80-7178-779-5.

HAMPLOVÁ, Dana. 2000. Postoje k manželství a rodičovství. In Fialová, L., Hamplová, D., Kučera, M., Vymětalová, S., *Představy mladých lidí o manželství a rodičovství*. 1. vyd. Praha: Sociologické nakladatelství, 2000. 163 s. ISBN 80-85850-87-7.

HAMPLOVÁ, Dana. 2003. Vstup do manželství a vzdělávání českých žen: generace 1952 - 1982. In Hamplová, D., Rychtaříková, J., Pikálková, S., *České ženy: vzdělání, partnerství, reprodukce a rodina*. 1. vyd. Praha: Sociologický ústav AV ČR, 2003. 108 s. ISBN 80-7330-040-0.

HAMPLOVÁ, Dana; PIKÁLKOVÁ, Simona. 2002. Manželství, nesezdaná soužití a partnerský vztah. In Mansfeldová, Z. a Tuček, M. (ed.). *Současná česká společnost: Sociologické studie*. 1. vyd. Praha: Sociologický ústav AV ČR, 2002. 381 s. ISBN 80-7330-009-5.

JANÁČKOVÁ, Laura; WEISS Petr, et al. 2008. *Nevěra a její zvládnutí*. 1. vyd. Praha : Maxdorf, c2008. 93 s. ISBN 978-80-7345-155.

KARSTEN, Hartmut. 2006. *Ženy - muži: Genderové role, jejich původ a vývoj*. 1. vyd. Praha: Portál, 2006. 183 s. ISBN 80-7367-145-X.

- KLIMEŠ, Jeroným. 2005. *Partneři a rozchody*. 1. vyd. Praha: Portál, 2005. 239 s. ISBN 80-7367-045-3.
- KOUCKÁ, Pavla. květen 2008. Proměny lásky. *Psychologie dnes*. květen 2008, roč. 14, č. 5, s. 14-18. ISSN 1212-9607.
- KRATOCHVÍL, Stanislav. 2000. *Manželská terapie*. 3. vyd., v Portálu první. Praha: Portál, 2000. 255 s. ISBN 80-7178-332-3.
- LIPPA, Richard A. 2009. *Pohlaví: Příroda a výchova*. 1. vyd. Praha: Academia, 2009. 432 s. ISBN 978-80-200-1719-2.
- MATĚJKOVÁ, Erika. 2007. *Jak řešit konflikty a problémy v partnerských vztazích*. 1. vyd. Praha: Grada Publishing, 2007. 160 s. ISBN 978-80-247-1832-3.
- MOŽNÝ, Ivo. 2006. *Rodina a společnost*. 2. vyd. Praha: Sociologické nakladatelství, 2006. 311 s. ISBN 80-86429-58-X.
- NAKONEČNÝ, Milan. 2000. *Lidské emoce*. 1. vyd. Praha: Academia, 2000. 335 s. ISBN 80-200-0763-6.
- NOVÁK, Tomáš. 2004. *Proč jsi tak žárlivý?* 1. vyd. Šlapanice: ERA group spol s.r.o., 2004. 114 s. ISBN 80-86517-78-0.
- NOVÁK, Tomáš. 2009. *Žárlivost - jak ji zvládat*. 1. vyd. Praha: Grada Publishing, 2009. 144 s. ISBN 978-80-247-2578-9.
- OAKLEY, Ann. 2000. *Pohlaví, gender a společnost*. 1. vyd. Praha: Portál, 2000. 176 s. ISBN 80-7178-403-6.
- PLAŇAVA, Ivo; PILÁT, Milan. 2002. *Děti, mládež a rodiny v období transformace*. 1. vyd. Brno: Barrister & Principal, 2002. 290 s. ISBN 80-86598-36-5.
- PLZÁK, Miroslav. 1989. *Klíč k výběru manžela pro manželství*. 2. vyd. Praha: Avicenum, 1989. 265 s.
- PLZÁK, Miroslav. 1994. *Othelón aneb Manuál o žárlivosti*. 1. vyd. Praha: Dekon, 1994. 158 s. ISBN 80-85814-08-08.

PLZÁK, Miroslav. 1997. *Manželské judo*. 3. vyd. Praha: Motto, 1997. 159 s. ISBN 80-85872-82-X.

PONĚŠICKÝ, Jan. 2008. *Fenomén ženství a mužství: psychologie ženy a muže, rozdíly a vztahy*. 3. dopl. vyd. Praha: Triton, 2008. 213 s. ISBN 978-80-7387-106-2.

SCHWANITZ, Dietrich. 2009. *Muži: Výzkum živočišného druhu*. 1. vyd. Praha: Prostor, 2009. 336 s. ISBN 978-80-7260-212-4.

ŠMOLKA, Petr. 2003. *Nevěra: Pro podváděné i podvádějící*. 1. vyd. Praha: Grada Publishing, 2003. 111 s. ISBN 80-247-0397-1.

VYMĚTALOVÁ, Simona. 2000. Partnerský vztah. In Fialová, L., Hamplová, D., Kučera, M., Vymětalová, S., *Představy mladých lidí o manželství a rodičovství*. 1. vyd. Praha: Sociologické nakladatelství, 2000. 163 s. ISBN 80-85850-87-7.

WEISS, Petr; ZVĚŘINA, Jaroslav. 2001. *Sexuální chování v ČR*. 1. vyd. Praha: Portál, 2001. 159 s. ISBN 80-7178-558-X.

WILLI, Jürg. 2006. *Psychologie lásky*. 1. vyd. Praha: Portál, 2006. 256 s. ISBN 80-7178-982-8.

WRIGHT, Robert. 1995. *Morální zvíře: Proč jsme to, co jsme*. 1. vyd. Praha: Lidové noviny, 1995. 477 s. ISBN 80-7106-127-1.

WYROBKOVÁ, Adriana. květen 2007. Genderový vývoj: Nejvýznamnější teorie a výzkum. *Československá psychologie*. květen 2007, roč. LI, č. 2, s. 141-153. ISSN 0009-062X.

13. Přílohy

Příloha č. 1: Dotazník

Dobrý den,

jsem studentka 3. ročníku Humanitních studií a provádím dotazníkový výzkum ke své bakalářské práci na téma **Změny v partnerských vztazích v souvislosti s pobytem na pardubických kolejích.**

Proto prosím o vyplnění následujícího anonymního dotazníku. Dotazník se skládá z 14 otázek, a pokud není uvedeno jinak, zaškrtněte pouze 1 odpověď. Prosím, přečtěte dotazník pečlivě, některé odpovědi obsahují odkazy na jiné otázky. Pokud budete mít jakýkoli dotaz, raději se ihned zeptejte.

Děkuji za spolupráci,

Marta Krátká

1. Vaše pohlaví:

- žena
- muž

2. Váš věk:

- 18 - 20 let
- 21 - 23 let
- 24 - 26 let
- 27 a více let

3. Jak dlouho studujete na Univerzitě Pardubice?

- 1 rok
- 2 roky
- 3 roky
- 4 roky
- 5 let
- 6 a více let

4. Jakou studujete fakultu?

- filozofickou
- ekonomicko-správní
- elektrotechniky a informatiky
- dopravní fakultu Jana Pernera
- chemicko-technologickou

5. Měla/a jste partnerský vztah v době svého nástupu na pardubické koleje?

- ano (*prosím, pokračujte otázkou č. 7*)
- ne (*prosím, pokračujte otázkou č. 6*)

6. Měl/a jste partnerský vztah v průběhu studia na Univerzitě Pardubice?

- ano (*prosím, pokračujte otázkou č. 7*)
- ne (*prosím, vyplňte již pouze otázku číslo 11, velice děkuji za Váš čas a přeji mnoho studijních i soukromých úspěchů*)

7. Jak dlouho trval/trvá tento Váš vztah? (v případě většího počtu vztahů vyberte ten nejdéle trvající)

- 0 - 3 měsíce
- 4 - 6 měsíců
- 7 - 11 měsíců
- 1 - 3 roky
- déle než 3 roky

8. Měl/a jste možnost vidat se s partnerkou/em i během týdne?

- ano
- ne
- jiné (uved'te):

.....
.....

9. Trvá tento partnerský vztah i v současné době?

- ano *(prosím, pokračujte otázkou č. 11)*
- ne *(prosím, pokračujte otázkou č. 10)*
- jiné (uved'te):

.....
.....*(prosím, pokračujte otázkou č. 10)*

10. Jaká byla příčina rozpadu Vašeho vztahu? (případně uveďte více možností)

- má odhalená nevěra
- partnerova/čina odhalená nevěra
- opustil/a jsem partnera/ku kvůli jiné/mu
- partner/ka mě opustil/a kvůli jiné/mu
- ochlazení vzájemných citů
- nedostatek společně tráveného času
- jiné (uved'te):

.....
.....

11. Za nevěru považují: (případně uveďte více možností)

- flirtování - nezávazné koketování
- mazlení s jinou osobou než vlastním partnerem/kou (bez pohlavního styku)
- jednorázový či krátkodobý sexuální vztah
- dlouhodoběji trvající milostný vztah (s emoční angažovaností - „zamilováním“)
- jiné (uved'te):

.....

12. Byl/a jste v průběhu Vašeho partnerského vztahu nevěrný/á? (případně uveďte více možností)

ano, měl/a jsem několik krátkodobých sexuálních vztahů *(prosím, pokračujte otázkou č. 13)*

ano, měl/a jsem jeden krátkodobý sexuální vztah *(prosím, pokračujte otázkou č. 13)*

ano, jednalo se o dlouhodobější milostný vztah *(prosím, pokračujte otázkou č. 13)*

ano, jednalo se o více dlouhodobých milostných vztahů *(prosím, pokračujte otázkou č. 13)*

ne, ale kdyby se naskytla vhodná příležitost, nebránil/a bych se *(následující otázky již nevyplňujte, velice děkuji za Váš čas a přeji mnoho studijních i soukromých úspěchů)*

ne, nedokázal/a bych být nevěrný/á *(následující otázky již nevyplňujte, velice děkuji za Váš čas a přeji mnoho studijních i soukromých úspěchů)*

jiné (uveďte):

.....

.....*(prosím, pokračujte otázkou č. 13)*

13. Jaké byly příčiny vaší nevěry? (případně uveďte více možností)

můj partnerský vztah mě již neuspokojoval z hlediska sexuální stránky

byl to pokus o kompenzaci (nahrazení) něčeho, co mi v partnerském vztahu scházelo (povídání si, něžnosti apod.)

chtěl/a jsem si dokázat svou přitažlivost

byla to odvěta za partnerovu/činu nevěru

byl to pokus o zmenšení mé závislosti na partnerce/ovi

mohl za to alkohol a snížení zábran

byl to důsledek svedení

jiné (uveďte):

.....

14. Jaké byly důsledky Vaší nevěry na Váš vztah?

- žádné
 - rozpad vztahu
 - jiné (uved'te):
-

Velice děkuji za Váš čas, přeji mnoho studijních i soukromých úspěchů.

Marta Krátká